REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numér de Duminecă 7).

„GAZETA“ iese în fiacare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 37.—Anul LXVI. | Brașov, Duminecă 16 Februarie (1 Martie). | 1903.

Românĭ în America.

(a) De patru sute și atâția de anĭ, de când s'a descoperit noul continent al Americiei, multe popóre șĭ-au trimis peste Oceanul atlantic prisosul popolațiunei lor și au găsit acolo teren priincios pentru expansiunea lor comercială și culturală.

S'au întemeiat acolo împěrății și popórele civilisate ale bětrânei Europe au arborat în America steagurile lor naționale. Spaniolii și Portughezii, Englezii și Germanii, și în cele din urmă chiar și Rușii au trecut rênd pe rênd și s'au stabilit în noul continent, ducêndu-șĭ acolo limba și religia, moravurile și obiceiurile, virtuțile și patimele lor.

Și s'a început acolo o nouă luptă, întâiŭ pentru esistență, apoi pentru îmbogățire. Pădurile virgine, neatinse de secure au fost stirpite și s'a început cultivarea pămêntului. S'au întemeiat fabricĭ și industria înfloritóre americană astădĭ o întrece pe cea europénă. Cărbunii și ferul, aurul și argintul și alte minerale au fost scóse din sinul pămêntului și puse în circulația comercială și industrială.

Dér America era departe și veacurĭ de-arêndul era numai pentru popórele acelea accesibilă, carĭ locuiaŭ pe cóstele apusene ale Europeĭ se îndeletniciau cu comerciul pe mare. Popórele din centrul Europei nu îndrăsneau nicĭ prin vis a se gândi sě întreprindă călětorii atât de lungĭ și primejdióse.

Nu sciu, décă sunt dece anĭ de atuncĭ, de când un vestit cântăreț român, d. Popovicĭ, originar din Bêrlad, a fost angajat sě facă un turneu de concerte prin orașele Americeĭ. In lunga sa călětorie pe mare maĭ multe dile după olaltă se întâlnia pe bordul vaporului și convorbia cu un domn în limba nemțéscă.

Numai după repețite convorbirĭ, și numai din întêmplare, se recomandară în cele din urmă și se descoperiră că amêndoi erau Românĭ. Cel de al doilea era un inginer, fiu de preot din județul Fălciu, care era trimis de către guvernul român sě facă practică în America în minele de cărbunĭ. Nicĭ unul, nicĭ altul nu mergea în America, ca sě nu se mai reîntórcă, și totușĭ câtă bucurie și câtă înduioșare n'au simțit amêndoi, când în mijlocul Oceanului, pe bordul unui vapor, cu care călětoriau deja de mai multe dile, s'au descoperit că sunt Românĭ și s'au îmbrățișat cu dragoste românéscă și s'au salutat — în dulcea limbă românéscă.

Era lucru rar înainte de asta cu 10 anĭ, a vedé vr'un Român călětorind în America.

Adĭ s'a schimbat situația.

Nevoile vieții sunt marĭ și sarcinile cresc din di în di. Diferite motive de natură economică îĭ silesc și pe Românĭ sě întreprindă drumul acela forte lung, nu însě ca sě cânte la concerte, nicĭ sě practice ingineria de mine, ci sě muncéscă din greu, cu sudorĭ de sânge prin cele fabricĭ ca sě-șĭ câștige pânea și sě fie vrednicĭ de cei doi dolarĭ, ce-i capětă pe di.

Din Canada au cerut mai deunădĭ emigranții Românĭ de la metropolitul din Iașĭ, sě le trimită un preot, ér noi am publicat sěptěmâna acésta o corespondență din Pittsburg, iscălită de mai mulțĭ Românĭ ardelenĭ, carĭ apeléză la frații lor de aicĭ, sě le trimită cărțĭ, căcĭ sunt lipsițĭ de hrana sufletéscă națională și chiar în numěrul de adĭ încă avem o corespondență, în care ni-se comunică faptul, că o sémă de Românĭ din Cleveland-Ohio, din câștigul lor crunt au trimis pe séma bisericei din comuna lor natală suma de o sută de coróne.

Două sentimente ni-se sugeréză când ne gândim la emigranții noștri din America: Intâiŭ sentimentul *durerii* pentru frații, pe carĭ sěrăcia i-a împins sě-șĭ părăséscă vatra părintéscă și al doilea sentimentul *bucuriei*, că aceĭ frațĭ nicĭ în noul continent nu-șĭ uită de limba și legea lor.

Dér sentimentul din urmă este copleșit de cel dintâiŭ, căcĭ orĭ cât interes ar manifesta Românii din America față cu cei rěmașĭ aicĭ, și — presupunênd, că ar trăi necontenit în condițiĭ favorabile — orĭ cât sprijin le-ar da instituțiilor naționale și bisericescĭ din Transilvania, un lucru nu se póte tăgădui, anume că prin îndepărtarea lor de la vatra strămoșéscă, numěrul poporuluĭ nostru a scădut, și forțele nóstre au slăbit, ér încât pentru viitor, a doua generație de sigur, nu se va mai gândi la locurile părăsite de părinții lor.

Revista politică.

Luptă mare se pórtă de către oposiția din dieta *în contra proiectelor militare*. De cincĭ sěptěmânĭ se desbate deja asupra acestor proiecte, și seria oratorilor din oposiție nu mai are sfîrșit. Pe la începutul sěptěmâneĭ foile guvernuluĭ și ale agrarianilor ungurĭ vorbiau despre un pact, ce s'ar intenționa a-se face între guvern și oposiție, în cestiunea proiectelor. Era vorba ca guvernul sě facă kossuthiștilor unele concesiunĭ, ér aceștia sě desarmeze și sě lase a-se vota proiectele. Nu s'au adeverit însě scirile despre un astfel de compromis. Din potrivă, partidul kossuthist a declarat prin graiul unui representant al sěu (Barabas Bela), că va continua cu cea mai mare energie lupta pentru „drepturile națiuneĭ“. Hotărîrea acésta s'a luat și în conferența clubului kossuthist ținută Miercurĭ, și décă kossuthiștii nu vor bate în retragere, atuncĭ carul guvernuluĭ se va împotmoli ... se va îngloda rěu și în mare strimtóre va ajunge d-l Szell cu ómenii sěi de la ocârmuire.

Discursul lui Barabas, ținut în ședința de Miercurĭ a dietei, a făcut sensație prin asprimea cu care a vorbit el la adresa dinastiei de Habsburg și contra armatei comune și a organisației sale de adĭ. Rěsboinic și amenințător, Barabas a acusat dinastia dicênd, că de 400 de anĭ membri ei ar fi încercat sě calce în picióre drepturile națiunei ungurescĭ și că tendințele dinastiei spre contopire apasă de vécurĭ ca un blăstěm asupra națiunei maghiare. Barabas a vorbit cu patimă și foc contra emblemelor armatei comune, contra imnului casei imperiale și a adaugat, că „regele nu șĭ-a înțeles încă națiunea“, ba a amenințat și cu aceea, că décă lupta kossuthiștilor nu va dobêndi resultate în favorul pretensiunilor naționale maghiare, vor pune cestiunea incompatibilității corónei împěratului austriac și a coronei regelui ungar.

*

Nu numai în dietă, ci și afară de dietă lupta acésta a luat proporții într'adevěr seriose. S'au organisat în tótă téra *meetingurĭ de protestare* contra proiectelor și dilnic se trimit dietei petițiĭ și adrese în carĭ se cere luarea proiectelor de la ordinea dileĭ. Astfel obstrucțiunei kossuthiste îi vine în ajutor manifestațiunea „publicului kossuthist“ și valurile luptei contra proiectelor devin din ce în ce mai marĭ, lozinca în taběra kossuthistă fiind: „séu garanții depline privitor la validitarea drepturilor naționale maghiare în armată séu luptă, la infinit contra proiectelor“.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Preumblărĭ în Bucurescĭ.

XXXIV.

Iubite Amice!

E mult de atuncĭ. Era în tómna anului 1875. Dilele de tómnă pe malul Dâmboviței sunt atât de plăcute, încât numai poetul laureat din Mircescĭ, Alexandri, s'a încumetat a-le descrie cu măestrul lui condeiŭ. In aceste dile poetice mi-am început acum două-decĭ și opt de anĭ preumblările în capitala principatelor române unite.

Dómne! când mě gândesc la deosebirea între Capitala de atuncĭ a principatelor române și între Capitala de acum a regatului român, stau în loc și mě uimesc.

In locul Bucurescilor de-atuncĭ, care era la fel cu orașele Turciei europene, s'a reconstruit Bucurescii de acum, care cu pașĭ sigurĭ se apropie de orașele civilisate ale apusuluĭ, atât în ceea-ce privesce clădirea caselor, regularea și aliniarea stradelor, cât și în privința întocmirilor sociale, economice și politice.

In actualele cartiere principale ale orașului au dispărut *mahalalele* cu tot bagagiul de barace insalubre, cum erau bragageriele, simigieriile în care se coceau covrigĭ presărațĭ cu sěmințe de susaiŭ, plăcintăriile cu plăcintele făcute cu seu și cărnățăriile cu grătarele pentru fript cârnațĭ aședate în ulițe.

Tot așa s'au dus ca și când n'ar fi mai fost și *sacagii* (turcesce *saka*), carĭ cărau apă în butóie aședate în câte-o teleguță cu două róte și trase de câte-o mârțógă, strigând pe ulițĭ: „*hoooap*“!

Dintre vêndětorii ambulanțĭ pe strade n'au mai rěmas decât Oltenii cu fructe, florĭ, legumĭ, paserĭ domestice și alte articole alimentare de prima necesitate, pe carĭ le pórtă în spinare în coșurĭ atârnate de cobilițe și cu cântarul decimal subsuóră, strigând: „haĭ cu mielul gras“; „uf! gras mieluțiul gras! ce poftițĭ! de la rinichĭ séu de la ficat?“

„Castravețĭ și dovlecei, deșteptă-te nea Mateiŭ!“

„Bobocei, tinerei nu vě îmbulzițĭ la ei că vě dau la toțĭ“, și el sěrmanul n'are pe nimenĭ împrejurul luĭ. Bobocĭ se numesc puii de gâscă și de rațe, de la care provine dicătórea românéscă: „tómna se numěră bobocii“.

Comerciul ambulant cu articole alimentare e admis și în nouěle legĭ comerciale. Bucurescii pe-o întindere fórte mare n'are decât treĭ piațe: una mare și două mai micĭ. De aceea e fórte înlesnitor pentru familiile din clasa de mijloc, carĭ nu dispun de servitorĭ, de a-șĭ pute procura din piațe articolele alimentare necesare în tóte dilele.

Multe încercărĭ s'au făcut, însě din nenorocire n'au isbutit, de a pute stabili pe acești Oltenĭ înzestrațĭ cu spirit comercial în orașele de peste Milcov, unde și astădĭ tot numai Jidovii sunt stăpânĭ pe piațele Moldovei.

Comerciul ambulant cu articole de manufactură, păgubind comerciul stabil cu firme înregistrate și cu prăvălii închiriate, e interdis, și Jidovii, în mâna cărora era acest comerciu, fiind lipsițĭ de un isvor de câștig fără muncă și bătae de cap, plécă la America.

Una câte una se duc și se prăpădesc, ca și câte un cântec bětrânesc, urmele rěmase de regimul fanariot și de invasiunile turcescĭ și muscălescĭ.

Inființarea din partea statuluĭ a caselor de economiĭ, credit și ajutor, a corpului didactic, a ofițerilor în activitate, a pensionarilor și al altor funcționarĭ publicĭ, a înlesnit creditul prin avansurĭ în contul salariului și a măturat cămătăria încuibată de „Zarafii levantinĭ“ și de jidovii turcescĭ și leșescĭ, carĭ sub firma: „*Case de schimb*“, séu „Zărăfie“, despoiau lumea.

Nu-i mai puțin adevěrat, că și reducerea salarielor, carĭ la noi erau prea esagerate și scumpiaŭ hrana, locuința și îmbrăcămintea, au înlăturat luxul, au moderat pretensiunile și au deprins clasa funcționarilor sě-șĭ capitaliseze micile economiĭ realisate în dile albe, pentru dile negre.

Legea meseriilor și înființarea corporațiunilor a pus temelia desvoltării micei industriĭ și a măturat cu mǎturoiul

Oposiţia face responsabil guvernul şi cu privire la alte cestiunī, ce îşī aştéptă resolvirea. Vor suferi proiectele pactului, dice ea, carī din causa încăpăţînărei guvernului nu vor puté fi desbătute în timpul cerut, vor suferi funcţionarii prin aceea, că dieta nu va fi în stare sĕ voteze curênd proiectul de lege despre regularea salariului lor. Unde rĕmâne apoi votarea budgetului pe 1903, căcī indemnitatea, ce i-s'a votat guvernului, încetéză cu finea lui Aprilie, termin până la care obstrucţia kossuthistă abia va fi desarmată?

*

Pe când se petrec în Ungaria lucrurile acestea, *parlamentul austriac* a isprăvit deja cu proiectul privitor la sporirea contingentului recruţilor. Tocmai din considerare faţă cu lupta ce se pórtă în dieta din Budapesta în jurul cestiunilor militare, deputaţii din camera vienesă au votat încă sĕptĕmâna trecută proiectul, care alaltă-erī s'a votat şi în camera *seniorilor austriacī*. Cu ocasiunea discuţiunei, baronul *Walterskirchen* a dis, că votéză proiectul numai sub condiţia, décă se va păstra neatins caracterul unitar al armatei. — Contele *Schönburg* declară de asemenea, că partidul sĕu se va împotrivi cu cea mai mare energie orī-căror tendinţe îndreptate spre sguduirea unităţii armatei. In alte ţĕrī, dise oratorul, apĕrarea spiritului naţional estrem în armată póte sĕ fie de folos, în monarchia nóstră însĕ principiul acesta e păgubitor şi nu se póte aplica. Ceea-ce se cere în Ungaria — adause contele — numai de dragul ideii naţionale maghiare, duce spre separaţiunea armatei şi la renunţarea la unitatea ei. Nu vrem — continuă contele Schönburg — sĕ contribuim cu 70% la armata comună, décă vor isbândi aceia, carī contribue numai cu 30%. Aşteptăm, ca ministrul apĕrării ţĕrii sĕ declare aci categoric, că nu se vor sgudui cu succes din nicī o parte drepturile şefului suprem al armatei cu privire la conducerea unitară şi la organisaţia armatei. Décă se va întêmpla acésta, atuncī putem fi liniştiţī, că armata nóstră comună, pentru care aducem sacrificii aşa de marī, va fi condusă spre apĕrarea monarchiei, conform vechiului sĕu spirit şi a tradiţiilor sale. — In spiritul acesta a vorbit baronul *Chlumetzky* şi contele *Hurra*.

Ministrul apĕrării, contele *Welsersheimb* a declarat, că guvernul e consciu de datorinţa lui întru a susţine principiul legal, în sensul căruia tóte disposiţiunile privitóre la conducerea, comandamentul şi organisarea armatei este un drept esclusiv al Maj. Sale (Aprobărī). Sunt în posiţie — adăuse ministrul — de a repeta declaraţia, că voinţa prea înaltă este, ca *nu numai în formă, ci şi în fond armata sĕ rĕmână pe deplin comună.*

Declaraţia ministrului fù primită cu aplause şi aprobărī, — şi proiectul s'a votat şi în a doua şi în a treia cetire.

*

Arătăm mai jos conţinutul planului de *reforme pentru Macedonia*, elaborat de guvernele din Viena şi Petersburg, presentate Sultanului, sprijinite şi aprobate de tóte puterile semnatare ale tractatului de Berlin şi primite de guvernul turcesc. Se speră, că prin întroducerea acestor reforme populaţiunile nemulţumite ale provinciilor turcescī la care se referă ele, se vor linişti, şi ast-fel se va puté evita isbucnirea de turburărī sângerose în Peninsula-balcanică. Atât Rusia, cât şi Austro-Ungaria şi cele-lalte state cred, că prin acésta se va satisface în cât-va dorinţelor creştinilor şi ordinea şi pacea vor domni érăşī în orientul european.

E curios însĕ, că abia a sosit la Constantinopol memoriul ruso-austriac în privinţa reformelor, şi étă că din diferite părţī sosesc scirī neliniştitóre cu privire la atitudinea Turciei şi a statelor balcanice interesate de aprópe faţă cu cestiunea macedoneană. Marile diare germane primesc din Constantinopol scirea, că cu tóte desminţirile oficióse, *Turcia se pregătesce de rĕsboiŭ.* Valii provinciilor au primit ordinul, ca sĕ încasseze toţī banii ce se pot incassa şi sĕ-i trimită fondului de rĕsboiŭ. S'au adunat până acum cincī milióne piastri. Guvernul turcesc organiséză douĕ regimente de cavalerie uşóră din seminţiile semibarbare, cu menirea de a fi la disposiţia trupelor celorlalte. El trimite necontenit trupe la graniţa de miadă-nópte.

Ceea-ce face Turcia, face şi *Bulgaria*, unde lumea e convinsă, că un rĕsboiu este inevitabil. Bulgaria îşī sporesce cordonul de la graniţă şi diarele bulgărescī aţîţă dilnic spiritele, propovăduind rĕsboiul şi rĕscóla.

Unele foi afirmă, că şi în armata monarchiei nóstre s'ar face pregătirī pentru eventuale evenimente în Balcanī. O telegramă din Fiume anunţă, că o parte din flota austro ungară de rĕsboiŭ a primit ordinul sĕ plece la Pola. Aicī vasele de rĕsboiŭ vor fi provĕdute cu telegraf sistem-Marconi. La mijlocul lui Martie va merge la Salonic, ca dimpreună cu flota de rĕsboiŭ ruséscă sĕ facă o demonstraţie navală.

Scirile acestea, cum am mai dis şi altă-dată, pot sĕ fie mai mult séu mai puţin esagerate. Nu se póte tăgădui însĕ faptul, că cestiunea macedoneană a ajuns într'un stadiu fórte acut şi că forte uşor se pot nasce de aicī marī încurcăturī.

Pressa unguréscă şi România.

(*Mărturisirī preţióse*).

„**Bukuresti Magyar Ujság**" de la 22 Febr. scrie următórele:

In România îşī câştigă pânea în permanenţă mai multī de *150.000 Ungurī*, pâne care *acasă nu o găsesc.* Unde se află în grupe mai marī, pot forma societăţī, şi décă au mijlóce pot sĕ-şī ţină şi şcolī şi bisericī; *nimenea nu-i conturbă, ca sĕ nu trăiéscă unguresce între păreţii societăţilor, şcolilor şi bisericilor lor.*

Va sĕ dică *nu-i merge rĕu muncitorului ungur în România*, unde sunt binevĕdute şi nisuinţele industriei şi comerciului ungurese, ba nu numai binevĕdute, dér chiar cu mai multă simpatie întêmpinate de cât ale vechilor state industriale şi comerciale.

Din tóte aceste ar trebui sĕ conchidem, că în Ungaria este întêmpinată cu recunoscinţă buna disposiţie a României faţă cu Ungurii imigraţī şi faţă cu interesele economice ungurescī şi că i-se esprimă mulţumită pentru acésta. Dér tocmai contrarul se întêmplă: diarele ungurescī nu contenesc a publica scirī defavorabile despre România şi fel de fel de *atacurī neîntemeiate.*

De câte-orī apare câte o asemenea scire în foile din Budapesta, Ungurii din România se întristéză. Nu pentru-că aicī i-ar face cineva rĕspundĕtorī pentru atitudinea pressei din Budapesta şi i-ar face sĕ simţéscă mânia româné scă — nu, acésta nu se întêmplă, dér *sunt mâhniţī pentru că îi dóre şi se ruşinéză în sufletul lor, că foile patriei lor sunt atât de nedrepte faţă cu ţéra, care lor le arată atâta ospitalitate.*

Ce voesc cei din Ungaria de la România? Décă sunt atât de scurt vĕdĕtorī în viitor, în cât apropierea nu li-se pare urgentă, pentru-ce vor duşmănie? *Ce folos vĕd în aceea, că neîntrerupt omóră, prin ura lor, orī-ce simpatie către Ungurī?* Cine va avé folos de aicī? Ungurii, carī trăesc în România? Séu industria, comerciul, politica unguréscă? Şi care e causa acestei grozave urī? A greşit România contra Ungariei?

Este aicī vre-un curent anti-maghiar, décă nu se provócă din cealaltă parte? Nicī vorbă de aşa ceva. Opinia publică unguréscă pléca de la prejudiţiī şi presupunerī greşite, le vede tóte câte se petrec aicī, în lumină falşă, séu nu le vede de loc, şi este imposibil a o capacita sĕ vadă adevĕrul. Ca şi cáund şī-ar fi perdut vederea!

Nu este fără interes a spune, că *foile ungurescī, carī mereu atacă, au intrare liberă în România*, d. e. „Magyar Szó", *pe când o parte a pressei române, indiferentă faţă cu trebile ungurescī, este oprită a întra în Ungaria.* Décă în adevĕr Ungurul ar fi urgisit aicī, nu s'ar fi oprit de mult întrarea în ţéră a celor mai multe foi ungurescī?

Suntem convinşī, că foile ungurescī sunt de bună credinţă şi numai din lipsă de orientare atacă România şi tocmai de aceea le rugăm în numele scopului pe care cu toţii îl servim, în numele iubirii patriei ungurescī, sĕ-şī dea silinţa a cunósce adevĕrata stare a lucrurilor şi a fi drepte! Noi carī trăim aicī în mijlocul naţiunei române, vedem că *atitudinea antiromânéscă a presei ungurescī strică fórte mult Ungariei,* căcī îi sacrifică simpatiile şi posiţia economică, fără ca sĕ-i câştige în schimb alt-ceva. *Şi pe lângă că-ī vatĕmă grav interesele, mai pĕcătuesc şi în contra dreptăţii.*

Reformele macedonene.

Nota austro-rusă dată guvernului otoman este concepută în termenii următorī:

Guvernele austro-ungar şi rus, animate de sincera dorinţă de a vedé înlăturate causele turburărilor, carī se produc de vre-o cât-va timp în vilaetele Salonic, Kossovo şi Monastir, sunt incrediuţate, că acest scop n'ar puté fi atins, de cât prin aplicarea unor reforme, carī ar ameliora starea populaţiunilor din acele vilaiete.

După cum resultă din comunicările adresate de curênd de către Pórtă ambasadorilor strĕinī de la Constantinopol, guvernul otoman a recunoscut el însuşī necesitatea de a avisa la mijlócele necesare pentru a da o sancţiune mai energică legilor şi de a reprima abusurile.

Luând act de aceste bune disposiţiunī, guvernele austro-ungar şi rus, au credut totuşī, că în interesul menţinerei liniştei şi a ordinei în aceste ţinuturī ar fi de cea mai înaltă importanţă complectarea regulamentelor puse de curênd în aplicaţiune, şi în acéstă ordine de idei ambele

---

măturătorilor stradelor pe cârpacī şi pe şarlatanī veniţī la noi din Galiţia şi din Rusia.

Sciinţele de stat şi juridice, în trecut erau atât de despreţuite, încât se găseau judecătorī şi advocaţī, carī pledau până sus la Curtea de Casaţiune, fără sĕ scie legile. Intre aceştī ómenī ai trecutului cei mai învĕţaţī erau *inculţii* eşiţī din fabrica de advocaţī de la Têrgovişte, din fabrica de bacalaureatī de la Mazar-paşa şi din fabrica licenţiaţilor în sciinţele de stat din strada Scaunelor în Bucurescī. Populaţiunea acestor fabricī se compunea din *analfabeţī*: băeţī de prăvălie, băcanī, cărcīmarī, făinarī, scăpătaţī şi fugarī de pe la şcolī. Fabricile erau întreţinute de profesori partecularī.

Astădī însĕ sciinţele juridice au cucerit terenul, pe care îl meritau, şi au ajuns la aceeaşī valóre ca şi în statele civilisate. In funcţiunile administrative şi judecătorescī nu se mai admit, decât acei cu titlurī academice.

In corpul advocaţilor, carī fac parte integrală din justiţia ţĕrii, nu se mai primesc decât numai Românii licenţiaţī, séu doctorī în drept, carī au vârsta de 25 anī împliniţī, au satisfăcut serviciul militar, au făcut stagiul de doi anī, au trecut examenul de capacitate. Stagiul de doi anī trebue sĕ-l facă la un advocat cunoscut care esercită profesiunea de cel puţin 5 anī pe lângă Tribunale şi Curţī.

Stagiarul nu va puté pleda în primul an înaintea nicī unei instanţe judecătorescī. In al doilea an el va puté pleda singur, fie înlocuind pe advocatul patron, fie în numele sĕu propriu, însĕ numai înaintea judecătoriilor de ocol şi tribunalelor de prima instanţă.

Impreună şi alăturea cu advocatul titular, el va puté pleda chiar înaintea curţilor de Apel şi a Inaltei Curţī de casaţiune şi justiţie. Stagiarul asemenea va puté în acest al doilea an sĕ fie însărcinat a apĕra *ex officio* în materie criminală înaintea curţilor cu juraţī şi a suplini pe patron în afacerile, cu carī acesta a fost însărcinat ca asistenţă judiciară.

Colaborarea stagiarului este gratuită. In al doilea an însĕ el va avé drept la o parte din onorariu în procesele în care va fi ajutat pe advocatul titular, care îī va fixa remunerarea în raport cu munca, capacitatea şi stăruinţa pe care a desvoltat'o în aceste procese.

Profesiunea de advocat e incompatibilă cu tóte funcţiunile de ordine administrativă şi judecătoréscă. Ea e asemenea incompatibilă cu orī-ce funcţiune plătită cu o léfă de stat, comună séu judeţ, afară de advocatul acestor instituţiunī séu al orī-căror altor instituţiunī publice, orī private.

Tot în acéstă ordine de idei, trebue sĕ mai constat, că armata nóstră, corpul technic, corpul telegrafo-poştal, corpul didactic, instrucţiunea publică şi drumurile de fier stau pe acelaşī nivel ca şi în statele civilisate.

Infiinţarea în comunele rurale a şcólelor de meserii agricole şi a şcólelor de agricultură practică, va îmbunătăţi traiul ţĕranului, care se va deprinde a-şī cultiva mai bine pămêntul şi îl va învĕţa sĕ-şī facă singur uneltele de carī are trebuinţă, séu a şi le procura de la consătenii sĕi meseriaşī, fără a-şī mai goli punga în buzunarele strĕinilor de pe la oraşe.

Tot aşa şi noua direcţiune dată instrucţiunei fetelor va reduce în mod simţitor numĕrul absolventelor liceelor şi a licenţiatelor facultăţilor universitare, carī ne ameninţau până mai erī alaltă-erī cu formarea unui proletariat intelectual femenin.

Instrucţiunea modernă dobêndită în şcólele secundare de fete, e suficientă ca fetele nóstre sĕ devină *guvernante* şi *bone* în locul Germanelor şi Franceselor la copiiī familiilor boerescī. De asemenea şi înmulţirea şcólelor profesionale de fete vor produce lucrătóre şi măestre, carī, deschidĕnd ateliere pentru croitorie, rufărie, mode şi florī, vor concura cu strĕinele îmbogăţite vĕdĕnd cu ochii în oraşele nóstre.

Scólele de *menagiu*, începĕnd sĕ funcţioneze în mod sistematic, vor produce *menagere* şi *lucrătóre casnice*, şi fetele din clasa familiilor sĕrace din suburbii vor puté ocupa serviciile, pe carī le îndeplinesc ca *menagere* fetele maghiare din Sĕcuime, carī vin în ţéră îndemnate de dorinţa de a-şī găsi norocul, séu cum dic ele „*menyek a tzárába szerencsét keresni*". Şi în adevĕr cunosc chiar şi eu multe din ele, carī şī-au găsit norocul la noi, fiind-că prin munca lor casnică lī-a ieşit numele la ivélă, că ar fi bune găzdóie, şi s'au măritat după funcţionarī inferiorī, negustorī şi meseriaşī, aşa că astădī sunt cocóne cu bună posiţiune socială şi stare materială. Astfel, décă fetele nóstre ieşite din şcólele de menagiu vor ocupa în viitor acest teren de muncă onestă domestică, fetele maghiare vor rĕmâné în patria lor, fără ca guvernul ungar sĕ mai aibă nevoie de a le mai pune beţe în róte şi piedecī în cale spre a le opri de a nu veni în ţéră de témă că s'ar romanisa.

guverne au cădut de acord asupra necesităţii de a recomanda guvernului otoman aplicarea câtor-va dispoţiţiunĭ, carĭ se pot resuma astfel:

Pentru a asigura succesul misiunei încredinţate inspectorului general, acesta va fi menţinut in funcţiune pentru o periodă de mai mulţĭ anĭ, hotărîtă de mai înainte. Inspectorul nu va puté fi revocat înainte de expirarea acestui period, fără consultarea prealabilă a puterilor. Inspectorul va avé facultatea, décă menţinerea ordinei publice o cere, de a se servi de trupe otomane, fără de a avé la fie-care dată recurs la guvernul central.

Valiĭ din vilaiete sunt datorĭ a-se conforma cu stricteţă instrucţiunilor inspectorului general în ce privesce reorganisaţia poliţiei şi a jandarmeriei. Guvernul otoman va face apel în acéstă privinţă la concursul specialiştilor strĕinĭ.

Jandarmeria va fi compusă din creştinĭ şi musulmanĭ, în proporţiune cu numĕrul populaţiunilor localităţilor respective In ce privesce pe guardii câmpenĭ, ei vor fi creştinĭ acolo unde majoritatea populaţiunei este creştină. Acésta în vedere, că vexaţiunile şi escesele pe carĭ populaţiunea creştină a avut sĕ le sufere adese-orĭ din partea unor rĕu-făcĕtorĭ arnăuţĭ, şi în vedere că crimele şi delictele comise de aceştia rĕmân în cele mai multe casurĭ nepedepsite. Guvernul otoman va avisa fără întârdiere la aflarea mijlócelor pentru a pune capĕt acestei stărĭ de lucrurĭ.

Numĕrul arestărilor, făcute în urma ultimelor turburarĭ în sus numitele trei vilaiete, producênd o escitare în spirite, guvernul otoman, spre a grăbi reîntórcerea la o situaţiune normală, va acorda o amnistie complectă tuturor acusaţilor séu condamnaţilor pentru delicte politice, precum şi emigraţilor.

Pentru a asigura funcţionarea regulată a instituţiunilor locale, un budget de veniturĭ şi cheltuelĭ va fi întocmit pentru fie-care vilaiet. Impositele percepute în aceste provincii, sub controlul băncei otomane, vor fi destinate în primul loc pentru trebuinţele administraţiunei locale.

Plata serviciilor civile şi militare se va face din veniturile exclusive ale acestor vilaiete. Percepţiunea dijmei va fi modificată şi arendarea ei în total va fi desfiinţată.

*

Diarul „*Fremdenblatt*“ vorbind de propunerile făcute de cele două guverne austro-ungar şi rus în privinţa Macedoniei, reamintesce ultimele expunerĭ ale contelui Goluchowski asupra cestiunilor din Balcanĭ şi acordul austro-rus, care a dat cele mai bune resultate.

Diarul vienes spune, că Pórta apreciind recomandaţiunile serióse ce i-au fost adresate de către Puterĭ, de lungă vreme a luat iniţiativa la începutul lui Decemvrie trecut a unei serii de mĕsurĭ administrative, carĭ trebuiau sĕ aducă o îmbunătăţire a situaţiunei.

Aceste mĕsurĭ însĕ n'au putut fi considerate ca îndestulitóre, pentru-că nu atingeau de loc punctele esenţiale, carĭ provocau nemulţumirea populaţiunei.

Propunerile Austro-Ungariei şi Rusiei aprobate de tóte puterile semnatare ale tratatului din Berlin şi adoptate de către Sultan, cuprind tóte cestiunile, carĭ de mult timp sunt recunoscute ca pricine capitale ale situaţiunei actuale, şi sunt proprii de a aduce o sigură îndreptare acelei situaţiunĭ.

Puterile stăruind la Constantinopol pentru adoptarea acelor propunerĭ, erau de mai înainte sigure, că veleităţile acelora, carĭ vĕd scăparea patriei lor numai într'o autonomie politică, nu vor fi satisfăcute; dér puterile au trebuit mai întâiŭ de tóte sĕ ia în consideraţiune drepturile de suveranitate ale Sultanului.

Incercările făcute de a schimba pe cale revoluţionară situaţiunea, de fapt nu pot găsi cu siguranţă un sprijin la tóte puterile.

Populaţiunile din Macedonia pot sĕ fie însĕ încredinţate prin demersurile făcute, că puterile sunt mişcate de suferinţele lor. Mĕsurile adoptate de Turcia sunt câştigurĭ positive şi puterile vor îngriji, ca ele sĕ fie esecutate conscienţios, şi prin colaboraţiunea sinceră a tuturor elementelor interesate se va reuşi de a regula în mod pacĭnic acéstă cestiune, a cărei soluţiune prin forţă ar puté avé urmărĭ incalculabile.

O circulară a comitetului macedonean.

Cu tóte mésurile luate de guvernul bulgar, contra şefilor comitetelor macedonene, membrii acestor comitete nu au încetat a lucra cu mai mare zel.

Următórea circulară adresată dilele acestea de comitetul central către preşedinţii diferitelor sub-comitete, dovedesce cât de mult au lucrat şi lucréză comitetele bulgare, în favórea causei lor din Macedonia.

Étă o traducere fidelă după acéstă circulară:

„*Domnule preşedinte!*

„Fórte importante şi prin escelenţă marĭ dile vor rĕsări în curênd pentru causa şi organisaţia nóstră.

„Fraţii noştri de dincolo de Rila, carĭ în tómna trecută au sfărîmat lanţurile celor cincĭ secole de sclăvie şi cu arma în mână au strigat: „*Libertate séu mórte*“, nestrămutat au decis sĕ continue lupta în primăvara curentă, sĕ o întăréscă şi sĕ o generaliseze.

„După informaţiunile ce posedăm, marile şi sfintele cuvinte *libertate séu mórte* vor rĕsuna în primăvara acésta peste întrégă întinderea Balcanilor, peste tóte văile macedo-andrianopolitane. Ultima óră va suna în curênd şi atuncĭ vai celui ce va fi surprins nepregătit de marele şi decisivul moment!

„Pe noi, pe comitetul nostru, se bizue tóte speranţele, spre noi sunt îndreptate privirile a milióne de fiinţe, fraţii noştri din Turcia spre noi ridice mânile cerênd ajutor luptătorilor de dincolo de Rila.

„Avênd acésta în vedere, cunoscênd, că timp pentru a lucra şi a ne pregati mai avem numai o lună, comitetul speră, d-le preşedinte, că d-v. veţĭ aprecia acest scurt şi atât de preţios timp, întrebuinţându-l nu la consfătuirĭ şi cestiunĭ dăunătóre şi păgubitóre în momentele acestea de muncă pentru independenţă, ci la mijlócele la pregătirele necesare şi la o muncă neîntreruptă şi rodnică pentru reuşita acţiunei nóstre. De mijlóce şi numai de mijlóce are adĭ nevoe comitetul nostru, pentru a puté sĕ-şĭ îndeplinéscă menirea sa. Şi étă pentru-ce, comitetul central superior macedo-andrianopolitan, apeléză la tóte sub-comitetele macedo-andrianopolitane, şi le îndémnă la o muncă comună şi energică recomandând următórele mĕsurĭ, carĭ trebuesc luate imediat, pentru sporirea şi întărirea veniturilor comitetului:

„1) Fie-care consiliu, în adunarea sa, care se va convoca imediat după primirea presentei circularĭ, va înfiinţa un budget de veniturĭ, donaţiunĭ în banĭ séu natură, după starea populuţiunei oraşului séu comunei. După o di séu două consiliul va invita pe toţĭ cetăţenii mai de sémă şi cu o mai mare influenţă, fără deosebire de culóre politica şi vêrstă, ca sĕ le comunice şi desluşéscă că sumele prevĕdute în budgetul consiliului sunt neapărate comitetului şi acésta în timpul cel mai scurt; va ruga pe cei presenţĭ sĕ alégă pe cei mai cu dare de mână în oraş séu comună şi sĕ-şĭ ia sarcina fie-care a complecta budgetul alcătuit — şi imediat ce se vor înfiinţa epitropiĭ separate, sĕ fie obligate a începe incassările.

„Trebue sĕ sciţĭ totuşĭ, că aceste mijlóce sunt neapĕrate organismului nostru, şi comitetul trebue sĕ le aibă la disposiţia sa cel mai târdiu până la finele lunei Februarie.

„2) Sĕ se numéscă comisiunĭ, carĭ sĕ fie însărcinate cu adunarea materialului, adecă opincĭ, caftane, ghete, cămăşĭ, îmbrăcăminte, patrontaşe.

„3) Abonamentele membrilor se vor incassa regulat şi se va căuta a se inscrie cât posibil mai mulţĭ membri;

„4) Sĕ se sporéscă numĕrul representaţiilor, lotăriilor şi al celorlalte mijlóce în folosul causei;

„5) Sĕ se facă un apel către membri comitetului, prin care sĕ-i învite a achita abonamentul întreg pe un an.

„Tóte mĕsurile de mai sus sĕ se aplice şi la comune, însărcinându-se cu aplicarea lor persóne cunoscute şi oneste.

„Recomandându-vĕ mĕsurile de mai sus, avem credinţa, că d-vóstrĕ, d-le preşedinte, avênd în vedere importanţa momentului nu veţĭ perde nicĭ energia, nicĭ timpul, şi veţĭ face tot posibilul pentru realisarea unor mijlóce cât mai marĭ, atât de neapărate adĭ pentru causa desrobirei.

„Repetam, că mijlócele acestea e absolut indispensabil ca sĕ le aibă comitetul, cel mai târdiu peste o lună, pentru a puté în mod sigur sĕ facem faţă evenimentelor, carĭ vor lua nascere primăvara curentă dincolo de Rila şi Podopi.

Preşedinte	Secretar
St. Mihailovski	*Iv. Stoitzof*

SCIRILE DILEI.

— 15 (28) Februarie.

Sentinţa lui Victor Lazar confirmată. Se scie, că Victor Lazar a fost condamnat la curtea cu juraţĭ din Cluşiŭ la patru lunĭ închisóre şi 600 cor. amendă. Causa pentru care Victor Lazar fusese dat în judecată a fost broşura întitulată „*Dar de Pasci*“, care s'a trimis ca supliment la „Fóia Poporului“ şi în care Lazar descriea viéţa lui Ion *Buteanu* din Şomcuta-mare, ucis la 1849 de revoluţionarul Hatvani. In biografia lui Buteanu procurorul a vĕdut „aţîţare contra naţiunei maghiare“, ér juraţii din Cluşiŭ şi tribunalul au osândit pe Lazar la pedépsa de mai sus. Lazar însĕ a făcut recurs la Curie şi după cum se scrie din Budapesta, Curia a confirmat (întărit) sentinţa de la Cluşiŭ, aşa că Lazar va trebui sĕ între acuma în închisóre.

Pedépsa lui Schroff redusă cu două lunĭ. Herman Schroff redactorul de la diarul săsesc din Braşov „Kronstädter Zeitung“ fusese condamnat pentru „aţîţare contra naţiunei maghiare“ la un an închisóre şi 5000 coróne amendă. Curia a schimbat sentinţa acésta, reducênd pedépsa lui Schroff la 10 lunĭ închisóre.

Pentru Dr. D. P. Barcianu. Precum aflăm, comitetul „Reuniunii sodalilor românĭ din Sibiiu“, întrunit Joi în şedinţă administrativă, între altele luând act despre casul trist al trecerii la cele vecĭnice a mult regretatului Dr. D. P. Barcianu, fost cald sprijinitor şi binevoitor al causei meseriaşilor noştri, tot-odată vechiŭ membru ajutător al Reuniunei, a luat hotărîre

---

Statul nostru, nefiind *şovinist* şi *agresiv*, nu silesce pe nimenea sĕ se facă Român, şi cu atât mai puţin pe Jidovĭ şi pe Maghiarĭ. Fondul lui moral e umanitatea, dreptatea şi libertatea, lăsând în pace pe ómenii de alt neam sĕ trăiască cum le place şi sĕ se cultive în limba lor, în religiunea lor şi în şcóla lor. Dovadă în acéstă privinţă ne-o ofer numĕrósele şcolĭ, societăţĭ şi cluburĭ unguresci din ţéră, carĭ îşĭ cultivă în deplină libertate religiunea, limba şi literatura naţională, şi la dile marĭ Maghiarii arboréză pe edificiile lor treicolorul maghiar, fără ca poliţia, séu publicul român sĕ-i supere.

Biserica nóstră naţională îmbrăţişéză pe toţĭ fiiĭ ómnnilor, carĭ îi cer ajutor şi mângăere sufletéscă. Aşedĕmintele nóstre de binefacere întemeiate pe caritatea creştină şi iubirea de-aprópelui; legile nóstre protectóre; limba nóstră dulce şi armoniósă uşor de învĕţat; ospitalitatea şi toleranţa nóstră: tóte aceste înalte însuşirĭ şi instituţiunĭ ale poporului român sunt atât de atrăgĕtóre, încât strĕinii stabiliţi în ţéră, décă nu în prima generaţiune, în a doua de sigur, afară de Jidovĭ, se romaniséză de sine, fără sĕ-i silim noi.

In numĕrósele nóstre spitale, pe carĭ Ungaria nu le are, şi carĭ sunt fondate şi dotate de evlavioşii boerĭ ai ţĕrei, se primesc gratuit toţĭ bolnavii, fără deosebire de naţionalitate şi religiune, fie chiar necreştinĭ, séu de religiune mosaică orĭ musulmană. La *Maternitate* se primesc de asemenea gratuit tóte femeile sĕrace, fără deosebire de clase, de religiune séu de naţionalitate.

Firea nóstră fiind blândă şi îngăduitóre, n'am înfiinţat bariere pe la hotarele ţĕrii spre a opri, cum fac Ungurii, produsele literare tipărite în alte ţĕrĭ şi în alte limbĭ. Chiar şi diarele duşmane nouĕ, cum e „Frankfurter Zeitung“ séu „Egyetértés“, au întrare liberă la noi.

In ţéra românéscă pressa fiind liberă „*Bucuresti Magyar Ujság*“ n'are trebuinţă sĕ depună cauţiune în banĭ la cassieria de Ilfov, spre a puté fi confiscată de procurorĭ, ér redactorii maghiarĭ pentru-că fac propagandă maghiară în ţéră sĕ fie trimişĭ la Văcăreştĭ, cum fac Ungurii carĭ trimit pentru tóte nimicurile pe diariştii românĭ în închisorile de la Seghedin, confiscându-le şi cauţiunea ce ei trebue sĕ o depună în banĭ grei pentru diarele lor.

Maghiarii ar trebui sĕ se pĕtrundă, că nu prin asuprire şi şovinism violent se póte dobêndi iubirea popórelor nemaghiare în statul poliglot ungar.

Stăpânirea unguréscă n'ar trebui sĕ aibă în vedere numai scopul de maghiarisare şi n'ar trebui sĕ crédă, că prin mĕsurĭ poliţienescĭ, jandarmĭ şi întemniţărĭ s'ar puté asigura supremaţia şi dominaţiunea elementului maghiar în regatul ungar, care e mai mult decât *vasal*, făcênd parte integrală din imperiul austro-ungar!

Astădĭ, când tóte popórele aspiră sĕ se pótă desvolta liber pe terenul cultural şi economic, conform însuşirilor lor de *rasse*, ceea-ce a dat şi dă loc multor prefacerĭ în viaţa statelor, se nasce întrebarea: óre numai Maghiarii ar puté avé darul, ca în secolul al XX-lea sĕ pótă desnaţionalisa pe alte popóre, carĭ tind, *ca şi ei*, la o viaţă naţională şi liberă?!

Absolutismul austriac cu tóte ale lui apăsărĭ a trebuit sĕ plece, regimul esclusivist şi de despotism musulman se apropie de peire în Orientul european, moscovitismul autocrat şi oligarchic se luptă cu mórtea: au dóră numai *absolutismul şovinist* maghiar ar puté avé viaţă şi misiune civilisătóre în Orientul europén?!!

Acéstă înaltă şi delicată misiune din voinţa lui Dumnedeu revine poporului român, care prin instituţiunile sale filantropice, umanitare şi liberale constitue un element de ordine şi de civilisaţiune în Orientul Europei.

„România“, — de mult a dis poetul — „viitor de aur are“ şi prorocirea marelui Bolintineanu s'a şi împlinit în mare parte.

Pe câmpiile de pe vatra Dunării încăldite de mândrul sóre şi adăpostite de codrul Carpaţilor s'a născut, ca Fenicele din cenuşa sa, un regat român frumos şi sănĕtos, botezat cu sângele eroilor urmaşĭ ai lui Ştefan şi Mihaiŭ şi încoronat cu coróna de oţel.

In memorabilul discurs rostit în şedinţa Senatului de la 29 Ianuarie 1903 cu ocasiunea organisării poliţiei generale a statului român, distinsul bărbat de stat, actualul prim-ministru, d-l Dimitrie Sturdza, a dat cea mai înaltă espresiune şi cea mai adevĕrată definiţiune **stăruinţelor** române accentuând:

„Rostul Regatului român **este progres cultural** şi **economic**, prin urmare, desfiinţarea tuturor vestigiilor miseriei şi barbariei, sub carĭ am avut nenorocirea de a geme timp îndelungat.“

Bucurescĭ, 12 Februarie 1903.

Teofil Frâncu.

de a lega pe vecie numele decedatului de Reuniune prin crearea unui fond, care sĕ pórte numele lui Dr. D. P. Barcianu, și avênd menirea de a oferi ajutóre sodalilor, membrii ai Reuniunei, lipsițĭ de lucru. Basa fondului o formézĕ suma de 20 cor. prisos din sumele întrate pentru organisarea unei șcóle de dans, ce s'a ținut de la sĕrbătorile Crăciunului sub conducerea notarului Reuniunei d-l I. Apolzan. Ulterior se vor lua mĕsurĭ, ca la acest fond sĕ contribue fie-care meseriaș român. Conducĕtorii șcólei de dans au mai dăruit din sumele prisosite: 5 coróne la „fondul masa învĕțăceilor"; 5 coróne la fondul stégului și 5 coróne la fondul de 20 banĭ, pentru acuirarea unei case cu halĕ de vêndare. Fie ca acest act de pietate sĕ afle cât mai mulțĭ sprijinitorĭ și imitatorĭ.

Serata musicală a tinerimei române din Oradea-mare. Am anunțat la timpul sĕu, serata musicală a tinerimei române din Oradea-mare. Acéstă serată s'a ținut Joi în 26 Februarie și a reușit fórte bine. Tóte punctele au fost aplaudate, mai ales însĕ cele esecutate de domnișórele Lucreția *Mureșanu* și Irene *Popovicĭ*. Cu deosebire d-șóra Mureșanu care a avut de esecutat 4 numere din program a dat o splendidă dovadă atât despre talentul sĕu, cât și despre școla escelentă de care a avut parte. Dintre cele patru puncte douĕ au fost pentru pian (Henschel „Morgenhymne" și Rhapsodie XIV de Liszt), ér douĕ pentru voce: un cântec românesc și unul italienesc. D-șóra Popovicĭ a esecutat la pian 2 bucățĭ una de Liszt și a douĕ cântece românescĭ. — După concert a urmat dans.

Rĕsboiŭ de stradă în Constantinopol. Lunĭ după amĭadĭ trimișĭ ai poliției turcescĭ voind sĕ facă arestărĭ la o casă din apropierea agenției diplomatice a Bulgariei, cei din casă i au întêmpinat cu pușcăturĭ și i-au silit sĕ se retragă. In urmă s'au reîntors cu ajutor de miliție și luând casa cu asalt, au intrat în ea, unde s'a încins luptă oribilă între căsenĭ și între polițiștii și soldații turcĭ. La sfîrșitul luptei soldații au scos din casă doi-spre-dece ómenĭ, parte morțĭ, parte rănițĭ grav. Dintre soldațĭ încă au fost ucișĭ vre-o câțĭ-va, ér opt au fost rănițĭ. Toțĭ cei împușcațĭ orĭ arestațĭ cu ocasiunea acestei sângeróse perchisițiunĭ, sunt bulgarĭ macedonenĭ. — Atâta spun rapórtele; cei carĭ sciu însĕ cum a fost pregătit rĕsboiul din 1877—78, în ciocnirea de Lunĭ vor vedé ceva mai mult decât o simplă ciocnire între cetățenĭ și organele poliției.

Un nou comerciant român în Sebeșul-săsesc. Dumineca trecută s'a cununat în Sebeșul-săsesc tînĕrul comerciant d-l Iancu *Candrea*, fiiul vitreg al d-lui N. P. *Petrescu*, din Brașov, cu dómna *Hareti* vĕd. Iosif *Onițiu*. Tînĕrul comerciant are frumósă practică și cunoscințe comerciale, așa că pe dreptul merită tot sprijinul publicului român din părțile acelea.

Situația visteriei statului român, A apărut situațiunea tesaurului public pe ḑiua de 31 Decemvrie 1902. Din ea reiese, că de la 1 Aprilie până la 31 Decemvrie 1902 s'au incassat 12.807.520 lei mai mult decât în spațiul de timp al serviciului budgetar precedent. Din situația bănéscă a tesaurului reiese, că la 31 Decemvrie era un escedent de incassărĭ asupra cheltuelilor de 25.166.274 lei. In casele publice se aflau la 31 Decemvrie 1902 în numĕrar 49.158.830 lei.

Animalele domestice în România. Ministeriul român al domeniilor a publicat o importantă statistică asupra animalelor domestice din țera. Datele aceste statistice au fost culese până la 31 Decemvrie 1900. Din acea statistică se constată, că în țéră sunt 971321 proprietarĭ de animale; 46776 armăsarĭ, 388.222 cai, 338.465 epe, 90861 mânzĭ, 7186 asinĭ, 515 catîrĭ, 24113 taurĭ, 1124360 boi și juncanĭ, 380720 vacĭ cu lapte, 370507 vacĭ sterpe, 285507 vițeĭ și vițele, 7243 bivolĭ, '10482 malacĭ și malace, 266811 berbecĭ, 79475 berbecĭ bătuțĭ, 4840353 oi fătătóre, 357374 oi sterpe, 911431 noatenĭ, 13605 tapĭ, 218910 capre, 69139 vierĭ, 583532 scrófe, 783171 mascurĭ, 273352 purcei de lapte. — In aceeașĭ statistică se prevede și numĕrul stupilor. Sunt 392962 stupĭ românescĭ și 7218 stupĭ sistematicĭ. — Pășunele permanente au o întindere de 1495556 hectare, ér cele temporare de 285825 hectare.

Ce face beția. Din *Intre-Galde* primim următórea scire: In 13 l. c. întorcêndu-se către casă, de la têrg din Ighiu, între alții și soții de călĕtorie: Iosif Bardea și Teodor Necrélă, locuitorĭ în acéstă comună, ei bețĭ fiind, pe cale, nu se scie din ce causă, s'au luat la cértă și în urmă la bătaie. In cele din urmă învingênd Teodor Necrélă pe Iosif Bardea, din sus de comuna Ighiel, l'a aruncat pe acesta în rîulețul ce curge pe aicĭ, unde umplându-i-se hainele de apă, părăsit fiind de soțul sĕu pe cale, fiind un viscol puternic, rĕtăcind calea către munte și ajungênd într'un loc prăpăstios, a înghețat, și după căutare de mai multe ḑile abia a fost aflat ingropat de zăpadă. După acésta Teodor Necrélă, mustrându-l consciința și fiindu-i frică și de asprimea legei, în 19 l. c. s'a împușcat; după chinurĭ de douĕ óre, șĭ-a dat sufletul.

— Étă urmările beției, la care s'a dedat bietul popor.

Din Sângeorgiul-de-Câmpie am primit de la părintele Ioan *Bucur* o replică la rĕspunsul d-lor Dănilă și Mihai *Simon* publicat în nr. 6 de Duminecă al fóiei nóstre, în care se afirmă: *a*) că nu-i adevĕrat, că la 1895 locurile parochiale nu erau în mâna unuia din domnii amintițĭ; *b*) nu-i adevĕrat, că pe timpul când s'a edificat biserica și școla, dênsul era prin Bord, de óre-ce când s'a edificat biserica în 1895 era deja preot al Sângeorgiului și a contribuit cu suma de 300 fl. la edificare; *c*) nu-i adevĕrat, că învĕțătorul Ales. Șimon ar fi renunțat vre-odată la cuincuenalul de 100 cor., de óre-ce a primit 300 cor. de la popor, 200 cor. din fundațiunea școlei, 100 cor. din fundațiunea cantorală, ér veniturile stolare dimpreună cu locul „oficiului docental" s'a computat în 100 cor. La urmă d-l Bucur declară, că din parte-i consideră încheiată discuțiunea. — In același timp primirăm un alt rĕspuns la întêmpinarea părintelui Bucur subscris de *„un membru al familiei Șimon"* în care, în resumat, se constată: *a*) Că-familia Șimon este aceea, care cu ocasiunea comasării hotarului comunei a stăruit pentru „formarea respective croirea realităților bisericescĭ școlare, carĭ esistă astăḑĭ, lăsând din propriul lor unele parcele" despre ce se póte convinge orĭ-cine la cartea funduară din Mociu; *b*) familia Simon a stăruit și jertfit pentru a-se edifica casă parochială, școlă și biserică, ceea-ce „d l Bucur pe nedrept și-le atribue ca resultat al zelului sĕu preoțesc". Chiar „d-l Bucur s'a esprimat de multe-orĭ și către mulțĭ, că fără familia Șimon, și fără concursul special al judelui din Sângeorgiu Dănilă Șimon, nicĭ când nu s'ar fi făcut biserică de piétră în comuna sa"; *c*) Realitățile le-au ținut în arendă și alții, ér că prețul arendei n'a fost tot-déuna la fel, acésta este a se atribui împrejurării, că valorea locurilor s'a tot ridicat și a crescut astfel și prețul arendei, mai vêrtos, că rîturile, carĭ erau espuse vĕrsărilor de ape, s'au irigat și șănțuit și au produs astfel îndoit și întreit de cât mai înainte *d*) De ce n'a putut refusa d-l Bucur ofertul jidovului Löb, căcĭ acesta nu este fiul bisericei nóstre, n'a contribuit nicĭodată cu nimica pentru scopurile bisericescĭ școlare? — Atât conține în merit rĕspunsul.

Distincțiune. D-l Ioan *Șerban* a fost decorat ḑilele acestea cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif pentru zelul, ce l'a desfășurat în calitatea sa de inspector al lăptăriilor ungare.

Salutul unui moșneag din Bănat către papa. Un moșneag de 93 de anĭ din Bega-Sângeorgiu a adresat papei, care împlinesce la 2 Martie 93 de anĭ, următórea telegramă: „Sfântului Părinte Leo XIII în Vaticanul Romei. — Un sĕrman moșneag, născut la 9 Ianuarie, 1810 Vĕ doresce viéță îndelungată cu sănĕtate, și vĕ rógă sĕ-i impărtășițĭ sfânta binecuvêntare. — *George Henlein.*"

Hoție. Ion Barbiru din Moeciul de jos aducea erĭ diminéță cu căruța la Brașov nisce cascaval. Ocupat cu mânatul cailor, Ion nu puté sĕ-șĭ țină mereu ochii ațintițĭ asupra cașcavalului. Așa s'a întêmplat, că cine-va i-a șterpelit o rótă de cașcaval (vr'o 30 chgr.) în valóre de 23 cor. Păgubașul s'a jeluit la poliție, care acum caută pe „istețul" hoț.

Mulțămită publică. Comitetul parochial gr. or. din comuna Bod, aduce mulțămită pe calea acésta, d-lui George Silvestru Pîlțea din comuna Feldióra, care a donat bisericei nóstre o mașină de sĕmănat și un tăvĕlug, în valóre mai bine de 500 coróne. Priméscă generosul donator cele mai vii mulțămite. Bod, în 13 Februarie 1903. — *Comitetul parochial.*

O găină — mătușă. Un cultivator de găinĭ din Sebeșul-săsesc avea nisce găinĭ italienescĭ. Una din acestea a scos tómna trecută pe timpul culesului viilor cincĭ pui. Nimenĭ n'ar fi credut, că aceștĭ pui vor eși din iérnă și totușĭ puii, afară de unul, sunt cu toții în viéța. Ei au petrecut tótă iérna în liber sub îngrijirea mamei lor și a unei alte găinĭ, tot de rassa italienéscă, care s'a întovărășit și ea cu cloșca și ca un fel de mătușe binevoitóre i-a ajutat sĕ îngrijéscă puii și sĕ-i scótă din iérnă.

La suferințe de șoldină și reumatism medicii recomandă alifia lui Zoltan, care are efect minunat, de órece bolnavii, carĭ suferiau de anĭ, în scurt timp s'au vindecat. Se capĕtă în farmacia lui Béla Zoltan, Budapesta. Sticla cu 2 cor.

Scirĭ locale.

Listele alegĕtorilor comunalĭ. Magistratul orășenesc aduce la cunoscința generală, că în scopul alegerilor suplementare în representanța comunală, listele alegĕtorilor comunalĭ s'au pregătit de comisiunea conscripțională a alegĕtorilor comunalĭ pe basa listelor alegĕtorilor de deputațĭ dietalĭ statorite definitiv. Aceste liste sunt depuse și de la 2 Martie până inclusive 6 Martie a. c. se pot lua în vedere în cancelaria d-lui protonotariu orășenesc F. Gräf pe timpul órelor de oficiu de la 8—12 óre înainte de amédĭ și de la 3—5 óre după amédĭ. Eventuale escepțiunĭ contra acestor liste se pot face tot în localul numit de la 7 Martie până inclusive la 11 Martie a. c.

Repetiție de Romană. De încheiarea carnevalului, *mâne Duminecă* séra tinerimea română din localitate va da o *repetiție de Romană* în sala albastră (Reduta) la care e învitat publicul, care a fost învitat la petrecerea dată de tinerime.

Reuniunea română de gimnastică și de cântărĭ va aranja *Joi în 20 Faur (5 Martie)* un concert în sala mare a hotelului „Orient" (Nr. 1) esecutând cu acésta ocasiune corul partea I. a oratoriului *„Paul"* de Mendelssohn. Comunicăm cu deosebită plăcere, că pe lângă soliștii din sînul Reuniunei, vor da concursul alțĭ doi soliștĭ esternĭ, și anume d-șóra Eugenia Moga din Sibiiu (sopran) și d-l I. Băjenariŭ, prim-tenor la teatrul național din Craiova. Ținênd sémă de clasicitatea acestui oratoriu renumit și de valórea celor 2 óspețĭ ai Reuniunei, dintre carĭ d-l Băjenariu va cânta de prima-dată la noi cu vocea-i atât de apreciată în România, credem de bine a atrage atențiunea On. public din bună vreme asupra acestui concert mult promițĕtor al Reuniunei nóstre de cântărĭ. Brașov, 14 Faur v. 1903. *A. Ciortea*, secretar.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat: Din fondul iubiților rĕposațĭ de la *biserica gr. or. rom. din Brașov-cetate* ajutor *90 cor.*, de la *„Racoțiana"*, instit. de econ. din Șeica-mare *10 cor.*, de la *„Grănițerul"* institut de credit din H. Dobra cor. 30, de la *„Ardeleana"*, institut de credit și econ. în Orăștie întru eterna amintire a membrului numitului institut: Iosif de Orbonaș *100 cor.*; de la d-l paroch din Stupinĭ Ioan *Maximilian și soția Elena* în amintirea decedatului lor fiiu Laurențiu Maximilian *20 cor.* — Priméscă nobilii donatorĭ cele mai căldurose mulțămite. — *Direcțiunea școl. medii gr. or. române.*

Concert. Duminecă, 1 Martie, musica comunală va da un concert în sala hotelului Europa, sub conducerea capelmaistrului Max *Krause*. Programul este următorul: 1, Kinizsi Marsch, de Fucik. 2, Uvertura Fra Diavolo, de Auber. 3, Unsere Frauen-vals, de M. Krause. 4, Fantasie din Carmen de Bizet. 5, Cântec de séră, pe 4 violancellĭ de Brecht (nou) esecutat de d-nii Ulbrich, măestrul de concerte Dietzmann, R. Machold și I. Löhl. 6, Cântece din Alpĭ, de Gugl pe 2 flügelhórne (d-nii Krafta și Gerstner) 7, Mare serenadă, de Machts. 8, Odinióră și acum, polca-mazur pe Xilophon O. Seele (a. Unterreiner) 9, Musikalisches Modejournal P. v. Rentzsch. 10, Marche de bataille de Wiest. Inceputul la órele 8. Intrarea 60 banĭ.

Societatea filarmonică va ține repetiția generală Lunĭ, 2 Martie, la órele 8 séra în sala de la Geverbeverein.

Lecții din limba francesă dă o profesóră diplomătă de origine francesă atât din gramatică, cât și din literatură și conversațiune, cu prețul fórte eftin de 1 coróna pe o óră, atât în locuința respectivului, cât și acasă la D-sa. Detailii în Villa Kertsch, la camera Nr. 12.

Fundațiunĭ și stipendii.

Din Sĕlagiu, Faur 1903.

In fóia de Duminecă a „Gazetei Transilvaniei" nr. 25 din a 2/15 Febr. din anul curent, sub rubrica „De la Asociațiune" spre mare liniștire sufletéscă și de bun auguriu s'a lansat — între altele — și acea ideie fórte la loc, respective chiar decisul conclus al comitetului central, ca pentru administrarea fie cărei fundațiunĭ — date în grija „Asociațiunei"—se vor statori anumite regulamente cu un scurt istoric al înființărei și al scopului pentru care au destinat'o fundatorii, etc., carĭ se vor publica și edita și în broșură separată.

Intêmpinăm cu mare bucurie, spre mulțămirea generală, acel conclus, și de dorit ar fi, ca și veneratele ordinariate (consistorii) ale dieceselor nóstre române, la carĭ încă se află depuse mai multe fundațiunĭ pie cu menire de burse (stipendii), sĕ facă asemenea regulamente, și avêndu-șĭ propriile sale tipografii, pe ușor le-ar puté edita și în broșurĭ.

Dér' ceea ce cu atâta abnegațiune și sacrificii au făcut zeloșii fundatorĭ ai acelor piĭ legate în mare parte și în prima linie în favorul descendenților familiilor sale, numai atuncĭ îșĭ vor ajunge scopul și bunele intențiunĭ ale testatorilor, décă mai înainte de tóte se vor ține în bună evidență îndreptățiții familiarĭ,—publicându-se cu cele sulevate acei descendențĭ adevĕrațĭ constatațĭ (și numai aceia), anotându-se quasi în o clausulă, că pe basa documentelor genealogice li-s'a votat și hotărît cutare stipendiu familiar, — buna oră precum se află în broșura „Transilvania" nr. IV din luna lui August 1902 la pagina 59 în o asemenea „listă"...

Ér pe viitor tot după un interval baremĭ de 10 anĭ, sĕ se provóce respectivii îndreptățițĭ de a-șĭ reînoi dreptul la cutare fundațiune familiară; cu acest procedeu s'ar evita multe inconveniente și injurii, îngerându-se strĕinĭ sub firma de descendențĭ familiarĭ, că vedĭ Dómne și numele e sinonim!? Asemenea cas mai mult ca ridicul s'a întêmplat și la „Asociațiunea" nóstră, că la cutare fundațiune d. e. făcută de urĭ testator gr. cat. și încă preot, stipendiul l'a tras alții de altă confesiune. Departe sĕ fie de mine că a-șĭ voi a sĕmĕna ură între frații de un sânge și de o limbă, proselitismul nicĭ când l'am profesat... Dér, mĕ rog, décă ar învia acei testatorĭ și ar afla eludate

dispoziţiunile lor testamentare, şi încă în mod vădit, cu totul contrar scopului şi intenţiunei lor, — cu greu ar mai muri!... In asemenea date împrejurări câţi nu s'ar abate de a mai face legate pie fundaţionale familiare! *Acésta se o avem mai ales în vedere!*

Ar fi bine ca aceia, cărora le dă mâna de a întemeia şi lăsa fundaţiunī, sĕ accentueze, că se pot împărtăşi din stipendiile create după legatul lor în tocmai cu acel drept, şi fetiţele descendente chiar de la prima clasă elementară, ca şi băeţii, respective nepótele şi nepoţii cu purtare bună. Motive multe pledéză pentru acésta. Las ca bunul cetitor sĕ apreţieze!

Mai adaug, că numai mama educată póte da familiei şi naţiunei fii devotaţī carī apoi sĕ înalţe némul, şi că cunosc ca veteran, câte-va familii şi din acest ţinut, carī între 6—7 sunt fete, alocurea tóte fete, şi bietele sĕ nu aibă drept la fundaţiunile familiare?!

Unele ca acestea şi pe alţii cred, că-i preocupă.

Ioan Papiriu Pop,
protopop.

Românii ardelenī în America.

(Coresp. „Gaz. Trans.")

Soroştin, 18 Faur 1903.

Mult Stimate D-le Redactor! Vĕ rog a da loc în preţuitul nostru diar „G. Tr." următórelor rĕndurī:

Inainte de acésta America era un ce necunoscut de Românii noştri. Adī însĕ şi ai noştri îmbulḑiţī de nĕcazurile ḑilnice, tot mai des şi în numĕr tot mai mare trec Oceanul, departe de ai sĕi iubiţī, ca prin sudórea grea de vre-o câţī-va anī şi prin şiróie de lacrimī vĕrsate de dorul familiei lor, sĕ-şī asigure o sórte mai bună.

Precum din tóte unghiurile Ardélului locuite de Românī, aşa şi din comuna mea Şoroştin cu finea lunei lui Noemvrie a. tr. s'au dus în America 6 Românī ţĕranī lăsându-şī femeile lor şi numĕroşī copii acasă. Intre aceştia a fost şi cantorul Ioan *Aron*, fiiul fostului preot.

Şi cumcă aceştī Românī colonisaţī în America cu cât drag ţin la credinţa, datinele şi limba strămoşéscă, ilustréză următorul esemplu viu. Fostul cantor încă la plecarea sa de acasă şī-a dus cu sine şi o icónă şi vre-o 2—3 cărţī rituale. Indată după ce s'a aşeḑat el şi soţii lui în Cleveland-Ohio, ca sĕ nu-şī uite de Dumneḑeu şi-a închiriat o casă, unde au început în tótă Dumineca şi în sĕrbătorī a face Utrenia regulată. Vestea ca un fulger a ajuns în urechile tuturor Românilor din oraş doritorī de mărirea lui Dumneḑeu şi au început a se grupa în jurul cantorului Ioan Aron, spre a asculta cu evlavie Utrenia atât de înălţătóre a frumosului nostru rit.

La plecarea de acasă au luat cu ei o sticlă de „aghiasmă" (apă sfinţită) din ḑiua de bobotéză a anului trecut, ca în ajunul bobotezii sĕ stropéscă pe toţī Românii din acel oraş.

Aşa au şi făcut. In ḑiua ajunului bobotezei au cumpĕrat o căldăruşe, un mătăuz şi o cruce, şi Ioan Aron dimpreună cu Ioan Coman din Ţapu şi Ioan Stoica din Şeica-mică au plecat prin vecinī la stropit. Ei au aruncat în apa din căldăruşă: Ioan Aron 5 cor. şi toţī cu cât s'au îndurat, determinându-se, că suma astfel colectată sĕ se trimită sf. nóstre bisericī. In modul acesta de la 78 Românī s'a colectat suma de 100 cor. Aşa îmī descrie casul Ioan Aron, şi adaoge, că acéstă sumă s'a trimis de-adreptul Pr. Ven. Consistor Metrop. în Blaşiŭ pentru a se face în bis. gr. cat. din loc, încă neterminată, 2 strănī frumóse şi din rest a se cumpĕra cărţī rituale.

Doresc iubiţilor Românī din America curagiŭ, tărie sufletéscă şi mângăere, ca sĕ-şī realiseze dorinţa lor, ca ajungĕnd acasă cândva sĕ aline mai uşor durerile şi nĕcazurile familielor lor lăsate în lipsă. Ceriul sĕ le rĕsplătéscă însutit acéstă faptă nobilă a lor. Pe acéstă cale în numele poporenilor mei mulţămesc lui Ioan Aron pentru fapta sa nobilă, precum şi tuturor celorlalţī contribuenţī.

Valeriu Maior,
preot gr. cat.

Convocare.

Asociaţiunea pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor românī — Braşov" îşī va ţiné adunarea generală ordinară *Duminecă în 2/15 Martie* la órele 3 post m. în localul asociaţiunei din strada orfanilor nr. 4, la care sunt învitaţī toţī membrii şi toţī aceia cărora le zace la inimă prosperarea şi înflorirea meseriaşilor.

Program: 1. Deschiderea adunării prin presidiu. 2. Alegerea unei comisiunī verificătóre. 4. Raportul comitetului. 4. Raportul cassei. 5. Raportul comisiunei censurătóre. 6. Presentarea budgetului pe a. 1903. 7. Alegerea comitetului pe un period de 3 anī. 8. Alegerea unei comisiunī pentru censurarea socotelilor.

Din şedinţa comitetului, ţinută la 14/27 Februarie 1903.

Braşov, 15/4/II. 1903.

I. Socaciu, preşedinte. Dr. *Lacea,* secretar

Crucea roşie. On. Dómne carī au promis alimente pentru bal, sunt rugate a-le trimite Marţī la órele 3 p. m. la Redută. — Comitetul.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 28 Februarie. Circulă scirea, că consulul rusesc din Mitroviţa, care nu de mult o sosit acolo, o fost ucis de Albanesī.

Salonic, 28 Februarie. Posturile de la graniţă ridică şanţurī şi tae căi de-alungul hotarelor muntenegrene. *Edhem* paşa merge în vilaietul Cossovo în fruntea a şése batalióne. Mobilisările continuă. Unele batalióne din reservă se opun chemării sub arme. Anarchia e deplină. O bandă albanesă a pătruns în închisórea din Katcharik şi a liberat 70 de robī albanesī. Bandele bulgare lucréză cu bărbăţie. Ómenii lor au sĕvêrşit omorurī politice în Velles şi Srumiţa.

HIGIENA.

Anghina difterică séu gâlcile rele.

Este o bólă fórte rea, molipsitóre şi epidemică, ea face multe victime printre copii, décă nu se iau mĕsurī urgente pentru combaterea ei. Incepe de obiceiŭ cu o uşóră durere de gât şi indispoziţie şi cu puţină ferbinţélă, în cât uneorī la început trece neobservată. Décă esaminăm cu băgare de sémă în gâtul bolnavului, vom vedé, pe o migdală séu pe amêndouĕ, séu chiar în fundul gâtului, o peliţă séu membrană albă gălbue ce se forméză fórte iute, chiar în câte-va óre şi care este aşa lipită, încât nu se ia pe un pămĕtuf de bumbac. Acésta este o cangrenă, ce o forméză nisce animale fórte micī, carī nu se vĕd de cât cu ochianul, numiţī *microbī* specialī ai acestei bolī.

Une-orī acea peliţă séu membrană se întinde în tot gâtul, şi chiar în nările nasului, şi atuncī bolnavul rĕspândesce un miros fórte urît, ér vocea îi este răguşită. Ghindurile de la nas se umflă şi ele, faţa îi devine palidă, fără sânge şi bolnavul cade într'o slăbiciune mare séu o toropélă adêncă. Bóla duréză 3—14 ḑile şi se póte sĕ o avem de mai multe orī, ca copii mai ales, cum şi ca ómenī marī. Bolnavul móre numai din causa otrăvirei sângelui, prin otrava ce o produce microbul din gât.

Une-orī când se vindecă, anghina difterică, póte lăsa o paralisie a vĕlului palatului (omuşorului), aşa că vocea multă vreme iese pe nas, ér când bea lichide, îi iese pe nas, şi nu póte înghiţi bine.

Cel întâiŭ lucru ce trebue făcut când se arată bóla, este sĕ despărţim bolnavul de cei sănĕtoşī, şi apoi vom căuta sĕ curăţim gâtul de acele pieliţī séu membrane albe, carī se forméză, spre a opri otrăvirea sângelui, şi acésta cât mai curând şi cât mai des. Pentru acest scop este bine sĕ avem un irigator, şi sĕ-l aşeḑăm sus, apoi sĕ ţîşnim apă caldă simplă séu amestecată cu zamă de lămâie, în gâtul bolnavului, după ce i-am pus un căluş în gură, un dop de plută de exemplu. — In lipsă de acest mijloc, putem întrebuinţa un aparat fórte comun, un sifon cu apă gazósă, care mulţumită presiunei acidului carbonic, printr'o ţîşnitură puternică, póte curăţi gâtul de membranele formate. Local, putem unge bolnavul în gât, la fie-care douĕ césurī, cu un pămĕtuf de bumbac, muiat în zémă de lămâie, este fórte de mult întrebuinţată cu succes. Gazul are proprietatea de a deslipi mai uşor acele pieliţe din gât, fiind în acelaşī timp şi antiseptic şi liniştitor. Ghiaţa este de asemenea un bun mijloc de a desface gâtul de acele peliţe albe, liniştind iritaţia şi împrăsciind roşaţa. Introducem în gura bolnavului micī bucăţele de ghiaţă la fie-care minut fără întrerupere ḑiua şi nóptea chiar când dórme bolnavul. Se póte încă da şi cu linguriţa ghiaţă pisată, amestecată cu zahăr.

In fine ca mijloc curativ sigur, mai ales când e la începutul bólei, sunt injecţiunile cu *ser antidifteric forte.*

La casuri urgente, când nu avem o seringă, pentru-ca sĕ facem injecţiunea sub piele, putem sĕ-i facem bolnavului un clistir cu *serul forte* séu sĕ il dăm sĕ-l bea, cu puţină apă caldă séu cu lapte. In general acţiunea aerului dat pe gură lucréză după 24—36 césurī, pe când injectat sub piele, lucréză după 15—16 óre.

Ca tratament general, bolnavul va fi pus într'o cameră spaţiósă şi aerisită des. Mâncarea lui va fi substanţială şi uşóră, compusă din supă lapte, ouă. I-se vor susţiné puterile décă este slăbit, dându-i lapte cu puţin cogniac séu rachiu, cafea négră cu cogniac séu cu rom.

Toţī cei sănĕtoşī, şi mai ales copiii, se vor feri de bolnav; tot ceea-ce a atins bolnavul, trebue sĕ fie desinfectat; rufăriile şi hainele murdare trebuesc muiate într'o soluţie de piétră vênătă $^{20}/_{100}$ séu de acid fenic $^{30}/_{100}$ şi apoi fierte cu leşie.

Orī-care ar fi sórtea bolnavului, odaia unde a zăcut el trebuesce sĕ fie desinfectată bine, văruită cu var şi afumată cu pucióşă după cum urméză: după ce s'au închis tóte găurile, se pune pe un pat de nisip o olă séu un ceaon, conţinênd jeratec aprins séu mangal, peste care se pune o cantitate de pucióşă, fărămată bucăţele, proporţional cu volumul camerei, 20 grame pentru un metru cub, şi după-ce arde astfel cu uşile şi cu ferestrele închise, odaia va rĕmâné tot închisă o ḑi şi o nópte, după aceea se aerisesce din nou odaia şi póte fi locuită.

(„Alb.") *Dr. Constantin An. Macri*
Foltescī-Covurlui

Trahoma.

— Bóla egiptică de ochī. —

Trahoma este o bólă de ochī, al cărei loc de nascere este Eghiptul, unde domnesce şi astăḑī, deciuind aprópe tótă populaţiunea. Bóla e molipsitóre, trece de la om la om; o duc muscele, o duc ţinţarii, o duc câte şi mai câte jivine de la un ochiu urduros la altul. O sumă de ómenī orbesc cătra bĕtrâneţe, trăindu-şī dilele amărîte în jale şi întunerec; turma de băieţī murdarī şi urduroşī pórtă germenii aceleeaşī bóle, ér dróia de musculiţe de pe feţele bieţilor mititei din légăn, ajută şi ele la rĕspândirea bólei. Mamele sunt atât de nepăsătóre, în cât nicī nu alungă muscele de pe obrajii copiilor.

Bóla amintită nu s'a restrîns asupra Eghiptului, ci s'a rĕspândit şi în Europa. Tocmai acu 's 105 anī, de când 32.000 de ostaşī, cu carī a trecut Napoleon Bonaparte în Eghipt, s'au molipsit de acéstă bólă contagiósă. Astfel au păţit şi Englesii la Abukir. De la Francesī şi Englesī s'au molipsit şi celelalte armate, cu carī au venit în atingere, între altele: *armata din ţĕrile nóstre.*

Bóla s'a numit întâiŭ *„bólă cătănéscă".*

Armata s'a scăpat cu vremea şi cu îngrijirea, dér pe atuncī bóla se încuibase în popor, rĕspândindu-se peste tot locul.

Descrierea bolei (patologia). Trahoma provócă durere în ochī, lăcrimare, urdorī. Atacă peliţele ochiului, urîţesce genele, carī încep sĕ te înţape, sĕ te neliniştéscă (perī de lup). Ochiul se tulbură şi mai pe urmă se întunecă total, orbesce.

Vindecarea (terapia) bólei. Primejdia e vĕdită; datorinţa tuturora e sĕ pună pedecī acestei nenorocirī, séu décă a dat peste noi, sĕ ne scăpăm cât mai iute de ea.

Şi din întêmplare grija e destul de uşóră. N'avem de cât sĕ dăm de grabă după vindecare, sĕ nu se învechéscă. Medicii o ard cu pétra iadului (azotat de argint, cum îi ḑic domnii) séu o spală cu apă în care au topit puţin sublimat (biclorură de mercur), pétra iadului séu piétră vênătă (sulfat de cupru). Se înţelege, că poporul de rênd trebue se se obicīnuiéscă cu gândul de a se arăta la doftor şi de a nu da după ajutorul babelor şi descântecelor.

Modul de apĕrare (profilaxia) în contra bólei. Apĕrarea în contra trahomei e cu mult mai uşóră, de cât vindecarea. Nu trebue de cât sĕ fim precauţī (cu îngrijire) faţă de cel bolnav. Putem vorbi cu el, îi putem da mâna frăţesce, numai sĕ ne ferim de a da cu mâna pe la ochī, căcī numai atuncī ne molipsim. Intâiŭ sĕ ne spălăm mânile. Şi medicul se spală pe mânī, când visitéză bolnavii. Cu cât sunt mai multe urdorile, cu atât e mai lipiciósă bóla şi tocmai de aceea praful, fumul, aerul stricat, care aţîţă ochii, e primejdios pentru ochī trahomaticī, îngreunéză bóla şi o rĕspândesce mai uşor. Peste tot: *murdăria, necurăţenia, e cea mai bună cale de rĕspândire a bolei.*

Mai mult rĕspândesc bóla *hainele de pat şi ştergarul* (prosopul). Chiar décă se îmbolnăvesce cine-va într'o casă, molipsirea familiei se póte împedeca prin deschilinirea hainelor de pat şi a ştergarelor celui atins de bólă.

Chimistul.

Literatură.

Din composiţiunile pline de melodii românescī ale mult regretatului compositoromân *Ciprian Porumbescu,* tipărite şi edate în ediţiunī poporale de d-na Mariora *Raţiu* născută Porumbescu, se află de vênḑare la Tipografia nóstră următórele piese:

„Imn de urare" cu douĕ vocī, *„Hora Prahovei", „A cădut o rază lină"* cu voce, *„Fluturaş de nópte"* polcă. *„Frunză verde mărgărit"* cânt poporal, *„Pe câmpiile Stupcei"* polca mazurca, *„Fata popii"* cânt poporal. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 banī porto. *„Basme Iaşene"* vals, 1 cor. 50 b plus 10 banī porto. *„Potpouriu", din opereta „Crai nou"* 3 cor. şi *Ouvertura din opereta „Crai nou"* 1 cor. 50 banī plus 10 banī porto.

ECONOMIA.

Transplantarea pădureţilor în grădina de altoit.

După-ce ne-am provědut cu pădureţii trebuincioşi corĕspundĕtori pentru a fi altoiţi, fie prăsiţi de noi înşine, fie procuraţi de aiurea, îi transplantăm în şcóla de altoit.

La cas însĕ, că nu am dispune de un numĕr corĕspundĕtor de pădureţi prăsiţi de noi înşine, s'avem grije, ca aceia sĕ-i procurăm de la o grădină de pomi ale cărei relaţiuni climatice nu difere aşa mult de ale nóstre.

Transplantarea pădureţilor în pămêntul deja pregătit din tómnă, se póte face primăvara de timpuriu, îndată-ce pămêntul s'a sbicit puţin şi timpul e favorabil pentru îndeplinirea acestei lucrări.

Intr'un pămênt mai năsipos şi mai sbicit, sădirea pădureţilor se póte face cu destul de bun succes şi tómna, décă timpul e destul de favorabil şi nu avem temere de un îngheţ în cel puţin 2 sĕptĕmâni după sădire. Décă însĕ sădirea s'ar fi făcut şi pe neaşteptate ne-am pomeni cu un îngheţ, în casul acesta spre a feri pădureţii de stricăciune, aşternem printre ei un strat mai subţire de gunoiŭ păios, frunde séu plevă, prin ce împedecăm pătrunderea gerului la rădĕcini.

Sădirea se póte face séu în straturi, séu în şiruri simple. Sădirea în straturi se face cu deosebire acolo, unde ne stă la îndemână un teritoriu mai mare. Pe acesta îl împărţim în straturi de câte 130 cm. lăţime şi sădim în fie-care strat trei rênduri de pădureţi, în depărtare de câte 50 cm. unul de altul.

In locurile unde avem la îndemână un teritoriu mai mic, sădirea se face în rênduri. Spre scopul acesta împărţim tabla întrégă în şiruri de câte 60 cm. depărtare unul de altul, lăsând apoi 40—50 cm. depărtare între pomişori.

Inainte de a fi sădiţi, pădureţii se pregătesc în modul următor: Rădĕcina principală se scurtéză până în 14—18 cm. — după cum e de bine desvoltată, — ér la cele laterale încă retezăm çam a 3-a parte, astfel ca suprafaţa tăieturei sĕ se aşeḑe pe pămênt.

E de însemnat, că ori-care rădĕcină vătĕmată, se reteză cu un cuţit ascuţit de-asupra locului vătĕmat, căci în casul acesta rana se vindecă cu mult mai iute.

După-ce în chipul acesta am pregătit rădĕcina, vom scurta şi tulpina pădureţului. Décă acésta e mai puternică, o retezăm mai puţin, şi décă e mai slăbuţă, o retezăm mai mult.

După-ce am isprăvit cu pregătirea pădureţilor, purcedem la sădirea însaşi.

Sădirea în şiruri se face în modul următor: Insemnăm locul şirului cu o sfóră întinsă, pe langă care săpăm un şănţuleţ. Punem apoi pe marginea şănţuleţului un laţ, pe care sunt însemnate distanţele la cari au a-se sădi pădureţii. La fie-care semn aşeḑăm un pădureţ şi un al doilea lucrător trage pămênt peste rădĕcina lor astfel ca sĕ nu vină îngropaţi mai afund ca de 3 cm., după cum au fost mai nainte.

Mai uşor merge lucrul în pămêntul rigolat. Aici punem în locul unde are sĕ vină şirul, laţul pe care sunt însemnate distanţele pentru pădureţi, şi la fie-care semn ridicăm un spadel (hârleţ) de pămênt aşeḑênd pădureţul în locul acela.

După sădire, pămêntul în jurul pădureţilor sĕ calcă şi se udă bine. A călca pămêntul după udat, nu e permis.

Ingrijirea pădureţilor mai departe constă în a-i curăţi de buruiană respective săpatul. In decursul lunei Maiŭ şi Iuniu, ramurele laterale ale pădureţilor trebue curăţite, ca eventual în jumĕtatea a doua a lunei Iuliu şi August sĕ putem începe oculatul şi sĕ avem un trunchiŭ neted.

Gunoirea lor în anul prim numai în casul acela e consult a se face, décă pămêntul ar fi prea steril, şi şi atunci numai cu gunoiŭ putred.

A. Boldor,
înv.

Bólele vinului.*)

Precum drojdia de vin descompune în decursul fermentaţiunei (ferberei) tot zahărul de struguri (dextrosă) în alcool (spirt) şi bioxid de carbon (beşicuţe): astfel se mai află în must şi alte feluri de drojdii, cari produc, nu odată, mari schimbări în materiile, cari alcătuesc vinul. In acest chip vinul îşi póte pierde gustul şi însuşirile sale, schimbându-se total, stricându-se, ajungênd fără de preţ. Schimbările de acest fel, le numim bóle de ale vinului şi aceste sunt următórele:

1) Inflorirea.
2) Oţeţirea.
3) Inăcrirea.
4) Intinderea.
5) Amărirea.
6) Intórcerea.

Dér vinul mai sufere câte-odată şi de al fel de scăderi, prin cari îşi perde gustul şi mirosul, ajungênd rĕu la gust şi neplăcut la miros, dér încolo nu sufere nici o schimbare în părţile sale principale. Acest fel de vin nu se trece, fiind-că nimeni nu-l bea bucuros. Ĕtă scăderile:

1) Inegrirea.
2) Gustul de mucegaiŭ.
3) Miros de butoiŭ.
4) Miros sulfhidric.
5) Gust de fum.

Tóte bólele şi scăderile vinului provin de la vase şi unelte murdare, de la manuarea greşită séu negligentă în timpul fermentaţiunei.

Sĕ cercetăm rênd pe rênd tóte scăderile şi bólele amintite, căutând a ne da sémă, că óre în ce chip le putem preveni, înainte de a-se încuiba; séu a-le combate — décă s'au înrădĕcinat.

1) Inflorirea vinului.

Sĕ umplem de jumĕtate o sticlă cu vin mai ordinar şi astupându-o uşor sĕ o lăsăm la aerul cald din odae. Abia va trece o ḑi douĕ, când pe suprafaţa vinului se va şi forma o peliţă subţire, care ḑilnic se va îngroşa din ce în ce.

Astfel se întêmplă şi în butoiŭ, décă umplem regulat scădĕmêntul. Peliţa formată în aceste moduri o numim *flórea vinului,* care se formézĕ cu deosebire pe suprafaţa vinului próspĕt şi slab. Micşoréză conţinutul de spirt (alcool) al vinului, ba décă nu o delăturăm la timp, atacă şi acidii şi sucurile, prin ceea ce vinul capĕtă miros displăcut, slăbesce la gust, ba se şi póte strica cu desĕvêrşire.

Bóla acésta se constată fórte rar la vinurile tari.

Pentru a preveni *inflorirea,* trebue sĕ umplem butoiul până la vrană (vrénă, gaura din dóga superióră) şi sĕ-l astupăm cu dop (cep preduf, măsea) lungăreţ, al cărui capĕt sĕ ajungă în vin, chiar şi la o anumită scădere a acestuia. Pe cep sĕ nu înfăşurăm nici pânză, nici papură, nici alte foi impăiate; ér pentru turnarea vinului sĕ întrebuinţăm o pipetă spălată bine cu apă curată.

Décă s'a prins odată peliţă pe suprafaţa vinului, trebue sĕ o delăturăm numai decât şi cât se póte de bine. Acésta ne succede în modul următor: întroducem o pâlnie (turnariu) cu ţévă lungă şi subţire, sĕ ajungă cu vêrful în vin. Turnăm vin până ce dă afară din butoiŭ. Peliţa înnotând de-asupra, firesce că ea va eşi cea dintâiŭ. Cu puţin esces de vin o putem depărta total. Curăţim vrana, aprinḑênd puţină puciósă şi astupăm bine butoiul. Décă am lucrat conscienţios, vinul nu va mai înflori.

Vinul greu înflorit (muceḑit) îl putem trata niţel cu sulfur (puciósă), prin ceea-ce împedecăm desvoltarea şi formarea mucegaiului.

Alte mijlóce în contra înflorirei nu sunt permise de lege.

(Va urma.)

*) După publicaţiunile ministeriului r. u. de agricultură.

Reforma băncilor ungare.

In cestiunea de reformă a băncilor din provincie (maghiare), care de ani mulţi preocupă opinia publică, cu deosebire însĕ pe băncile interesate, s'a făcut în sfêrşit primul pas de resolvire.

O comisie de specialişti a elaborat un proiect, care s'a desbătut Dumînecă 22 Februarie în „Hotel Royal“ din Pesta, fiind de faţă representanţi de la 96 institute de bani din provincie.

Comisia însărcinată cu pregătirea lucrărilor prealabile a venit la convingerea, că cel mai practic mijloc pentru deslegarea cestiunei este, a se înfiinţa o *bancă consorţială* a institutelor de bani din provincie. Institutul acesta ar fi chemat sĕ îndeplinéscă tóte problemele de natură morală şi financiară, cari sub colectivul nume de cestiunea reformării băncilor, de mai mulţi ani formézĕ obiectul discusiunei publice şi ar asigura tóte avantagele representanţei unificate a băncilor provinciale. Noul institut nu are de ţintă o contrabalansare a băncilor celor mari din capitală, séu sĕ desvólte o concurenţă cu acestea, din contră autorii proiectului contempléză activitatea noului institut astfel, ca acela, mână în mână şi cu ajutorul moral al guvernului, se tindă a ridica nivelul băncilor provinciale şi a consolida basele lor. Spre ajungerea scopului se va lua în vedere, ca sĕ se organiseze o revisie pe base autonome, sĕ se introducă uniformitate în contabilitate şi afaceri, sĕ se facă o împărţire proporţională a activelor de bilanţuri etc. Organisarea acésta de aceea se proiectézĕ în formă de institut de bani, ca pentru ajungerea scopurilor intenţionate, sĕ dispună şi de mijlócele materiale necesare, cu a căror ajutor, în timp de crise, acestea sĕ se pótă localisa imediat.

Conferenţa a condus'o consilierul Bela Tallian. După o discuţie amĕnunţită la care au luat parte fişpanul Sándor, ca representant al băncilor secuesci, directorii Arpassy, Tokaji, Valkovics, Solcz, Leib, Wurth, Bene, Diamantstein, Dr. Hajdu, Szapanos, Mandel, Vád şi Buck, proiectul presentat s'a primit cu unanimitate, conferenţa a enunciat, că doresce înfiinţarea băncii consorţiale, spre care scop îşi ofere ajutorul sĕu moral şi material. Pentru stabilirea detailurilor şi emiterea célelor pentru subscrierea de acţii s'a ales un comitet de 50 persóne.

In considerare, că la conferenţă au fost representate 96 institute din provincie şi că prin scrisori au aderat alete 150, în considerare, că aceste 246 institute dispun de 68 mil. coróne capital propriu şi 285 milióne depuneri streine, realisarea planului se crede asigurată.

POVEŢE.

Folósele merelor. Merele au o înrîurire binefăcĕtóre asupra stomacului. Mâncate înaintea mesei. ele deşteptă pofta de mâncare după 10 minute. De aceea e bine, ca la fiecare masă. sĕ se mănânce 2—3 mere Mâncând mere căpĕtăm putere de a lucra. fie cu creerul. fie cu corpul Se explică acésta prin aceea, că merele ajută mult la mistuirea alimentelor. Pe lângă acésta chimiştii au constatat că merele conţin o doză puternică de nitrate şi de fosfate, substanţe, cari întră în composiţia creerului şi a muşchilor, aşa că acest fruct are o însemnătate fórte mare.

*

Pentru a da lemnului alb colórea nucului, luăm: apă 1 litru, pămênt de Casel impalpabil 30 gr., potasă de America séu cenuşe de drojdii, 20 gr.; se fierbe un sfert de oră şi pe urmă este aplicat cald pe lemn. Se lasă a se usca lemnul, apoi se udă érăşi faţa cu amestec de 30 centilitri de oţet şi pilitură de fer 25 grame. Se lasă a se usca şi se fréčă pe urmă cu hârtie sticlată (Glas-Papier) până ce căpĕtăm lustru dorit.

Crescerea şi înmulţirea paserilor.

Incepênd acum ouatul paserilor, ĕtă câte-va instrucţiuni cu privire la ocupaţiile avicultorilor:

1) Puicile tomnatice încep a oua acum pe capete; avicultorul sĕ strîngă cu îngrijire ḑilnic ouĕle lor.

2) Găinile bĕtrâne încă nu se lasă mai pe jos, căci acum ouă mai mult, ér ouĕle lor ating volumul cel mai mare; sĕ se adune ḑilnic aceste ouă, însemnând pe ele data ḑilei şi felul rasei, décă e vre-o rasă specială.

3) Tot acum este timpul, ca sĕ înlocuim, sĕ premenim, găinile bĕtrâne de patru ani, prin cele tinere.

4) Sĕ se continue clocirea ouĕlor de raţă şi de gâscă, preparându-le cuibarele şi locuinţa, din punct de vedere higienic.

5) Sĕ se pregătéscă camera unde vor fi puşi noii născuţi, observându-se curăţenia şi îngrijirile higienice cele mai minuţióse.

6) Se vor pune la clocit ouĕle de rase speciale.

7) Se va termina cu îngrăşarea paserilor.

8) Luna Aprilie este luna când curcile se întrec la ouat; sĕ se adune dér cu îngrijire ouĕle lor.

9) Sĕ punem curcile la clocit, cât mai curênd posibil, căci puii eşiţi în vremea acésta sunt mai puternici şi mai forţi.

10) Sĕ se facă clocirea ouĕlor destinate de a da nascere la paseri de reproducţiune.

11) Se va supraveghea clocirea ouĕlor de raţă, precum şi eşirea din găóce a bobocilor de raţă.

12) Décă vremea este frumósă şi sórele cald, se va scóte, décă avem, bobocii de gâscă la iérbă, dimpreună cu mama lor şi cu un gâscan.

13) In tótă curtea paserilor se va face curăţenie generală, spălându-se şi văruindu-se coteţele.

14) E timpul, ca şi coteţul de porumbei sĕ fie văruit atât înăuntru, cât şi pe dinafară, pentru-ca ei sĕ-l pótă zări mai cu înlesnire din depărtare.

15) Sĕ se visiteze cât de des clocirea fasanilor şi a porumbeilor.

16) Sĕ se împărecheze porumbeii, aşa fel încât sĕ nu rĕmâe nicĭ unul fără soţie, ca apoi acesta sĕ strice liniştea celorlalţĭ.

Racul.

(Legendă.)

In sĕrbătorile Crăciunului a fost la noi Barbura Bujii din Gurbescĭ. Femeie săracă e acésta dér sirguinciósă şi destul de înţeléptă. Incepurăm a vorbi de câte tóte, până ce ajunserăm a vorbi despre racĭ. — Părinte! scil de când sunt în lume racĭ? mĕ întrebă ea.

— De când sunt gârlele rĕspunseiŭ eu.

— Nu de atuncĭ ḑise ea, ci de pe vremea lui Hristos numai.

— De unde scil tu asta? o întrebaiŭ eu.

— De acolo de unde sciu, aşa se povestesce.

— Povestesce-ne déră sĕ scim şi noi ceea-ce scil tu, îi ḑiseiŭ eu. Ea tuşi, se şterse cu colţul cârpei la gură şi începŭ:

Ci-că pe vremea aceea când umbla Domnul Hristos cu apostolul Petru pe pământ, intrară în casa unui om leneş, dér bogat şi sgârcit ca rugina.

Petru era flămând, Hristos nu.

— Dómne! ḑise Petru când se băgară pe uşa uliţei, sĕ cerem la astă casă o strijană de pâne, că eu unul sunt mortĭ de fóme şi nu mĕ mai pot duce.

— De eştĭ flămând cere, ḑise Hristos.

Petru ceru, dér omul nu-i dete, ci îl batjocuri, ḑicêndu-i sĕ lucre şi sĕ nu vagabundeze, că atuncĭ va avé pită şi n'ar cerşi, că pita de tóte ḑilele cu crunte sudorĭ se câştigă.

Petru se ruşină şi ḑise către Hristos: Dómne, mĕ înfruntă, şi el după cum se vede e lenios de cât bradipul, ci de-ar fi după mine, l'aşĭ face de ris la lume.

— Dumneḑeu Petre, nu bate cu bâta, nicĭ nu întârḑie, nicĭ nu grăbesce. A doua ḑi Hristos şedea pe ţĕrmul unei gârle, ér Petru umbla prin apă cu vârşa sĕ prindă pescĭ. Apa curgea pe lângă pământurile sgârcitului.

— Prins'ai Petre? întrebă Hristos.

— Prins Dómne; am prins unul mare şi frumos, o sĕ ne fie pe două ḑile, numai pâne de-am avé!

— Las' că de mai prindĭ încă unul ca şi acesta, ne ducem cu el la omul cel de erĭ, sĕ ne dea pâne pentru el.

— Nu ne-a da Dómne, că omul acela e mai rĕu de cât dracul.

— Vom vedé!

Petru mai prinse unul. Eşind din apă se duseră la casa sgârcitului. Intrând în casă deteră bineţe, cum fac toţĭ ómenii cu pricepere bună. Sgârcitul se uită mânios la ei, căcĭ chiar il aflară ştergêndu-şĭ de rugină cu o bucată de postav, talerii şi galbenii.

— Ce vĕ trebue? întrebă el.

— Ţi-am adus un pesce de l'ai cumpĕra, ḑise Petru apostolul.

— Ce vreţĭ pentru el?

— Atâta pâne, ca sĕ ne săturăm doi inşĭ la o mâncare, rĕspunse Petru.

Omul le dete atâta pită câtă ar mânca un prunc de 3 anĭ.

— Fie a ta, ḑise Petru mânios, vrênd sĕ-şĭ ia înapoi pescele, dér sgârcitul îl smuci de la el, şi căcĭ nu s'a îndestulit cu câtă pită i-a dat, luă biciul din cuiŭ şi-l lovi peste spate.

— Nu-l lovi, ḑise Hristos, că n'ai drept sĕ-ţĭ faci însu-ţĭ judecător.

— Las' că-ţĭ fac eu judecată, ḑise omul mânios, vrênd sĕ dea şi în Hristos, dér când îşĭ ridică mâna, Hristos îl blăstĕmă astfel:

Deşi ai fost om lenios
Eu te-am făcut norocos,
Dér norocul te-a făcut
Om sgârcit şi întrecut,
Şi fiind-că te-ai ridicat
Sĕ baţĭ om nevinovat
Te blăstĕm, cu blăstĕm greu,
De la mine şi Dumneḑeu.
Trebui-re ar sĕ fi drac,
Ci eu te prefac în rac;
Vei purta ḑece picióre
Subţirele şi uşóre,
Ci tu li-i simţi prea grele
Şi-i da tot înapoi cu ele;
Pe două ca pe mai marĭ
Le prefac în fórfecĭ tarĭ
Sĕ prindĭ tare ce-i afla
Cu ele în viéţa ta,
Sĕ se scie că tu eştĭ
Intre ómenĭ te-ai numit.
Că tótă lumea sĕ scie
Că rĕu ai fost la mânie
Când te-or mânca ómenii
Fert orĭ fript tu vei roşi.

Hristos gătă, ér omul cel lenios, sgârcit şi rĕu se prefăcu în rac şi mergênd mai mult înapoi de cât înainte, s'a tot dus până ce a dat de o gârlă în care s'a băgat şi s'a făcut loc sub un ţĕrm, el şi toţi urmaşii lui, căcĭ de atuncĭ sub toţĭ ţĕrmurii vâlcelelor se pot afla racĭ.

Antoniu Popp.

Rĕmăşagul.

— Snóvă. —

Trăia odată într'un sat un om, care era forte şagalnic; ş'apoi la cea dintâiŭ ocasie de vorbă ce aveai cu el, te păcălia nevoie mare.

Odată avea un proces la tribunalul din acel judeţ, şi în acea ḑi plecă pe jos cu nóptea în cap. In drumul lui trebuia sĕ trécă printr'un têrg. Tocmai în revărsatul zorilor écă şi el a fost ajuns în têrg. Pe când trecea el prin têrg, vede la o brutărie scoţênd pâne. El se abate, ia o pâne şi în loc sĕ mérgă mai departe, se opresce pe loc, privind la grecul (brutarul) ce scotea pâne. Stătu el ce stătu aşa, tot privind în fundul cuptorului, şi apoi începŭ sĕ ofteze esclamând: *Ah! ce-aş-mai, şi după ce n'aşi mai, tot a-şi mai.* Grecul îl aude:

— Ma çi vrai crestine?

— Păi ce sĕ vrĕu chir Iane! Ia a-şĭ vrea sĕ mănânc şi eu o ciovêrtă de miel din cea tavă ce stă în cuptor.

— Au!... diavole..., dér o sĕ poţĭ d-ta mânca tot?

— Cum sĕ nu!

— Dér déca n'ai sĕ-l mănâncĭ?

— Sĕ mĕ ocărăscĭ.

— Bine, écă tava, pune-te jos şi sĕ mi-l mănâncĭ pe tot.

Românul nostru se puse într'un genunchiŭ, 'şĭ făcu o cruce, apoi începŭ sĕ robotéscă din miel.

Mâncă el până ce se sătură bine; apoi sculându-se îşĭ luă o poză prostéscă strigând pe grec c'un glas plângĕtor:

— Jupâne! Jupâne!

— Ce este bre?

— *Vino de mĕ ocărésce, că nu-l pot mânca tot?...*

— Ba mai bine tu vin de mĕ ocărésce pe mine, fiind-că am fost aşa de prost, sĕ 'ţĭ dau miel fript de a gata ca sĕ mănâncĭ!...

(„Cron.") *S. Vechiu.*

MULTE ŞI DE TOTE.

Teatre populare în Rusia.

Primul teatru popular întemeiat în Rusia a fost acela din Tomsk Siberia. A avut un succes aşa de mare, că imediat s'a mărit localul, i-s'a adăogat un museu şi sălĭ de conferinţe Societatea *Neva* încuragiată de acest succes, jucă şi la Petersburg câteva piese şi după câţiva anĭ construi şi acolo un teatru de piétră, unde dete piesele lui Ostrovsky, jucate de actorĭ de meserie. In sfîrşit în 1897 ridică un monument, care costă 300.000 de ruble şi în care póte sĕ încapă 1500 de persóne. In 1900 societatea avea un capital de 174.000 de ruble.

Patronii din Vasili Ostrof construiră şi ei pentru lucrătorii lor un teatru în care puteau sĕ încapă 800 de persóne.

De atuncĭ începŭ o adevĕrată mişcare în direcţia acésta, o mulţime de sate urmară exemplul celor din Ostrov şi construiră teatre populare. Guvernul le ajută şi el.

Astăḑĭ sunt în flóre. Preţul unui bilet e de o copeică (4 fileri). S'a observat, că în localităţile unde poporul îşĭ póte procura o asemenea distracţie intemperanţă a scăḑut considerabil.

Calendarul sĕptĕmânei.

FEBRUAR (1903) are 28 ḑile. FAUR.

Ḑilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	16 Sf. Mrt. Pamfiliu	1 Marte. Albin
Lunĭ.	17 Sf. Teod. Tiron	2 Simplic.
Marţĭ	18 Sf. Leon p Roma	3 Cunigunda
Merc.	19 Sf. ap. Archipus.	4 Adrian
Joi	20 S. p. Leon E Cat.	5 Eusebius
Viner	21 C. par. Timoteiŭ	6 Frideric
Sâm.	22 Afl. rel. Eugeniu	7 S. Toma Acui.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 27 Februarie 1903.

Mésura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	70
„	Grâu mijlociu . . .	13	50
„	Grâu mai slab . . .	13	20
„	Grâu amestecat . .	9	80
„	Secara frumósă. . .	8	30
„	Sĕcară mijlocia. . .	8	—
„	Orz frumos	7	70
„	Orz mijlociu. . . .	7	40
„	Ovĕs frumos. . . .	5	50
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	20
„	Cucuruz	9	60
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	16	—
„	Sĕmênţă de in . . .	17	80
„	Sĕmênţă de cânepă .	7	50
„	Cartofĭ.	1	30
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	04
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil	Sĕu de vită prospĕt	44	—
„	Séu de vită topit .	64	—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 24 Februarie n. de 22,201 capete, la 25 Febr. au întrat 100 capete şi au eşit 644 capete, rĕmânênd la 26 Februarie n. un număr de 21,657 capete.

Se notéză marfa **ungurésca**: veche grea dela 122—126 fil. tînĕră grea dela 127—128 fil., de mijloc dela 126—127 fil. **Sêrbéscă**: grea 124—126 fil., de mijloc 123 124 fil., uşóră 122—123 fil. kilogramul

Cursul losurilor private

din 23 Febr. 1903.

	cump.	vinde
Basilica	19 50	20.50
Credit	433.—	436 —
Clary 40 fl. m.	182.—	186.—
Navig. pe Dunăre.	182.—	186.—
Insbruck	85.—	89 —
Krakau	74.—	77.—
Laibach	73 —	77 —
Buda	180.—	189.—
Palffy	179.—	183.—
Crucea roşie austriacă . .	55.60	56.60
„ „ ung.	28.35	29 35
„ „ ital.	28.25	29.25
Rudolf	74.—	76.—
Salm	231.—	240.—
Salzburg.	74 —	78.50
St. Genois	260 —	310.—
Stanislau	74 —	78 —
Trientine 4½% 100 m. c. .	441 —	445 —
„ 4% 50	43 50	45 50
Waldstein	68.—	72
„ de 10 francĭ . . .	32.—	34 50
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

„AURORA“,

societate de imprumut și păstrare în Năsĕud.

CONVOCARE.

Domnii membrii ai societății de împrumut și păstrare „Aurora“ sunt învitațĭ a participa la

a XXIX-a adunare generală ordinară

care va avé loc **Duminecă în 22 Martie 1903 la 10 óre** a. m. în localitatea institutului din Năsĕud.

Pentru casul când acéstă adunare nu s'ar puté ținea din lipsa voturilor recerute, prin acésta se convócă tot-odată a doua adunare, care va avé loc **în 29 Martie 1903** la órele și locul fixat, în care vor aduce hotărîrĭ valabile membrii presențĭ.

Ordinea ḑilei:

1. Raportul direcțiunei și al comisiunei censurătóre.
2. Statorirea bilanțului pe anul 1902, distribuirea profitului, darea absolutoriului pentru anul de gestiune espirat.
3. Alegerea directorului pe timp de 3 anĭ.
4. Alegerea a doi membrii în consiliul administrativ pe timp de 3 anĭ.
5. Alegerea comisiunei censurătóre pe timp de un an.
6. Propunerile consiliului administrativ și eventual alte propunerĭ insinuate în sensul statutului.

Năsĕud, 21 Februarie 1903.

(863,3—3) **Direcțiunea.**